

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Trendy hipoterapie v jezdeckých centrech
Případová studie Hipocentra Poličná

Bakalářská práce

Autor: Zuzana Čížmářová
Rekreologie

Vedoucí práce: Mgr. Rozsypal Rudolf
Olomouc 2021

Bibliografická identifikace

Jméno a Příjmení: Zuzana Čižmářová

Název Bakalářské práce: Trendy hipoterapie v jezdeckých centrech

Pracoviště: Katedra rekreologie, Univerzita Palackého v Olomouci

Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal

Rok obhajoby bakalářské práce: 2021

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá analýzou současných trendů hipoterapeutických služeb v jezdeckých centrech. Konkrétně v Hipocentru Poličná, které se nachází nedaleko mého bydliště. Pro tuto analýzu byla využita forma případové studie. Teoretická část je zaměřena na pojmy z oblasti jezdeckví a hipoterapie. V praktické části byl výzkum proveden dotazníkovým šetřením, rozhovorem a pozorováním. Také byla využita případová studie a SWOT analýza. Na základě výsledků byly navrženy nápady pro zlepšení současné nabídky. Výsledky mohou sloužit k dalšímu zkoumání nových hipoterapeutických trendů.

Klíčová slova: Volný čas, jezdeckví, historie jezdeckví, kůň, hiporehabilitace, hipoterapie

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Zuzana Čižmářová

Title of the bachelor thesis: Trends in hippotherapy in equestrian, Case study of the Hippocentre Poličná.

Department: Department of Recreationology

Supervisor: Mgr. Rudolf Rozsypal

The year of presentation: 2021

Abstract: The bachelor thesis deals with the analysis of current trends in hippotherapeutic services in equestrian centers. Specifically in the Hippocenter Poličná, which is located near my residence. A case study form was used for this analysis. The theoretical part is focused on concepts from the field of riding and hippotherapy. In the practical part, the research was conducted by questionnaire survey, interview and observation. A case study and SWOT analysis were also used. Based on the results, ideas were proposed to improve the current offer. The results may be used to further explore new hippotherapeutic trends.

Keywords: Leisure time, equestrianism, history of equestrianism, horse, hippotherapy, rehabilitation, hippotherapy

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci napsala samostatně po vedením Mgr. Rudolfa Rozsypala. Uvedla jsem všechny použité literární i odborné zdroje a řídila jsem se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne

.....

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Teoretická část.....	8
2.1	Volný čas.....	8
2.2	Definice volného času.....	8
2.3	Jezdectví.....	9
2.3.1	Vývoj chovu koní a jezdectví.....	9
2.3.2	Historie vývoje koně.....	10
2.3.3	Plemena v České republice.....	11
2.3.4	Jezdecké styly.....	17
2.3.5	Jezdecké soutěže.....	18
2.3.6	Jezdecké organizace.....	25
2.4	Hiporehabilitace.....	27
2.4.1	Hipoterapie.....	28
2.4.2	Indikace a kontraindikace.....	28
2.4.3	Realizační tým.....	29
2.4.4	Terapeutická jednotka.....	29
2.4.5	Kůň v hipoterapii.....	30
2.4.6	Terapeutické polohy klienta na koni.....	32
3	CÍLE PRÁCE.....	35
3.1	Hlavní cíl práce.....	35
3.2	Dílčí cíle a úkoly práce.....	35
4	METODIKA ZPRACOVÁNÍ.....	36
4.1	Metody sběru dat.....	36
4.2	Případová studie.....	37
4.3	SWOT analýza.....	38

5	Výsledky	39
5.1	Případová studie.....	39
5.1.1	HipocentrumPoličná	39
5.1.2	Materiálně – technické zázemí	39
5.1.3	Nabízené služby	39
5.1.4	Cílové skupiny	40
5.1.5	Propagace.....	40
5.1.6	Licence.....	40
5.2	SWOT Analýza.....	41
5.3	Výsledky dotazníku	42
5.4	Výsledky rozhovorů.....	51
5.5	Výsledky pozorování	52
6	Diskuze	53
7	Závěry	55
8	Souhrn.....	56
9	Summary	57
10	Referenční seznam	58
11	Přílohy.....	60

1 Úvod

Volný čas lidé tráví mnoha způsoby. Pro některé je to jen odpočinek po práci, pro jiné turistika nebo právě samotné jezdectví. Jezdectví je v dnešní době čím dál větším trendem. Jezdí malé děti, ale i dospělí. Skoro v každé vesnici narazíte na koně, kteří jsou různě využíváni.

Kůň tady byl již od pradávna, kdy se využíval převážně pro práci nebo jako dopravní prostředek. Postupem času se kůň začal využívat pro sportovní účely. Mnozí z nás chovají koně jen jako domácího mazlíčka nebo na práci. Vyjet si na koni do lesa je jedinečné spojení pohybové aktivity a pobytu na čerstvém vzduchu. Jezdeckých areálů v České republice stále přibývá. Konají se v nich jezdecké soutěže a jezdectví se více dostává do paměti lidí. Když je jezdectví tak úžasný sport, proč ho nespojit s lékařstvím?

Hipoterahabilitace je léčebná metoda pro postižené lidi. Je spojena právě s koněm, který zde hraje velkou roli, protože díky jeho pohybům dochází k uvolnění svalstva. Klient je v kontaktu se živým zvířetem a je to pro něj úplně něco nového. Já osobně se u koní pohybuji odmala a zažila jsem toho hodně. Kůň dokáže změnit život i lidem, kteří nemají žádné fyzické nebo mentální postižení. Pomáhá překonávat strach a je to společník pro všechno. Měla jsem možnost účastnit se hipoterapie a musím říct, že je to úžasné. Je krásné vidět, jak mají děti radost z toho, že na koni jedou nebo si ho jen hladí. Děti ví, že jsou v bezpečí a mají v koni důvěru. Výsledky nejsou vidět hned, ale myslím si, že věnovaný čas právě téhle aktivitě se vyplatí. Postižená osoba může provádět pohybovou aktivitu venku, a to z ní dělá sportovce.

Má bakalářská práce je zaměřena na analýzu jezdeckých center, které hipoterapii nabízí. Konkrétně na jedno vybrané centrum, a to hipocentrum v Poličné. Zaměřila jsem se na hipocentrum v Poličné, protože je to blízko mého domova a pracují zde lidé, které znám. Hipocentrum Poličná chci analyzovat jako celek a vymyslet doporučení pro jeho zlepšení. Do budoucna bych se práci s dětmi ve spojení koní chtěla věnovat. Kůň je pro mě nejen zvířetem, ale i přítelem.

2 Teoretická část

2.1 Volný čas

Volný čas je pro většinu z nás čas, ve kterém děláme aktivity, co nás baví, naplňují a jsou i známkou potěšení. Není to čas věnovaný práci či studiu. Volný čas slouží k tomu, abychom se zregenerovali, nabrali sílu a motivaci k dalším pracovním povinnostem. Hodně lidí tráví volný čas různými volnočasovými aktivitami jako například turistika, cyklistika, wellnes nebo i jezdeckví. Kvalita volného času závisí na daném jedinci a jeho možnostech v okolí. Trávení volného času si každý z nás představuje jinak, proto také existuje mnoho definic volného času.

2.2 Definice volného času

Čas, kdy člověk nevykoná činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. (Hofbauer, 2004,13)

Do volného času dětí a mládeže nepatří vyučování a činnosti s tím související, sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty. Součástí volného času nejsou ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče). Ale i z těchto činností si někdy lidé vytvoří svého koníčka, např. příprava i konzumace jídla. (Pávková, 2002, 13).

Definice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zní: „Za volný čas je považován čas, v němž jedinec svobodně na základě svých zájmů, nálad a pocitů volí svou činnost.“ (Volný čas u dětí a mládeže, 2002, 6). S touto definicí se nejvíce ztotožňují.

Setkáváme se také s rozdělením volného času na negativní a pozitivní. Tyto dva pojmy rozdělili Vážanský, Smékal ([asi 1995],23,24) takto:

- Negativní pojem – v tomto smyslu znamená volný čas zabývající dobu celkového denního průběhu, která zůstala po studijně nebo pracovním podmíněném čase, úkolech v domácnosti a po uspokojení fyziologických potřeb.

- Pozitivní pojem – volný čas je charakterizován jako disponibilní časový prostor, v němž by volný čas mohl pro jedince znamenat svobodu. Je také dobou, v níž se individuum může nezávisle na jakýchkoliv povinnostech výhradně svobodně realizovat a dělat to či ono, k němuž je nikdo nenutí a čemuž též není dobrovolně nucen.

Za přesnější definici volného času považuje Hofbauer (2004, s. 13): „Činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváním, účastní se ji na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu příjemné přináší zážitky a uspokojení.“

Jezdeckému sportu se můžeme věnovat rekreačně, závodně nebo pracovně. Jsou lidé, kteří preferují jezdeckví jako koníček a mají doma koně jen pro zábavu a využití volného času. Druhá skupina lidí se jezdeckému sportu věnuje závodně. Tuto skupinu lze dále rozdělit na anglické a westernové jezdce. Pokud se bavíme o závodění v anglickém zaměření jedná se o disciplíny, jako jsou parkur, dostihy, drezura. Westernově zaměření jezdci se věnují soutěžím jako je barrelrace, pole bending, trail. Třetí skupinou lidí jsou lidé, kteří se věnují jezdeckému sportu pracovně. Jsou to například žokejové v dostizích, trenéři nebo jiní, kteří využívají koně na těžbu dřeva nebo poorání pole.

2.3 Jezdeckví

2.3.1 Vývoj chovu koní a jezdeckví

Chov koní se ve středověku a rovněž v několika novověkých stoletích vyvíjel ve dvou polohách. Byla to vysoká úroveň pánských a církevních chovů a nízká úroveň chovu zemského. Značný lom ve vývoji chovu nastal v 19. století, ve kterém rozvíjející se průmysl vyžadoval paralelní rozvoj zemědělské výroby. Bylo tedy třeba zvýšit produktivitu výroby a také efektivnost tažné síly zvířat, hlavně koní. Proto byla věnována značná pozornost rozvoji chovatelství, zvláště chovu těžších teplokrevných a chladnokrevných plemen. (Dušek, 2011, 75).

Podporován byl však i chov koní jezdeckých plemen. Vytvářely se chovatelské svazy, jejichž činnost podporoval stát, kvalita chovu se zvyšovala systematickou selekcí podle chovných programů. (Dušek, 2011, 75).

Začátky jezdeckého sportu v České republice jsou datovány v roce 1891, kdy byl založený pražský spolek Sokol. Sokol zavedl jednotnou tréninkovou metodiku, která byla hlavním přínosem jezdeckého spolku Sokola. Velký vliv na českou jezdeckou školu měla Armádní jezdecká škola s výcvikovým střediskem v Hodoníně.

Ve dvacátých letech 20. století vznikla Československá jezdecká společnost, která zajišťovala velké množství závodů na našem území. V roce 1923 byla povolena i mezinárodní účast. (www.cjf.cz). V roce 1927 se stala Československé jezdecké společnosti členem Mezinárodní jezdecké federace (FEI).

Vývoj chovu koní byl tedy v 19. a v první polovině 20. století velmi dynamický a relativní stálost chovného záměru si udržel až do poloviny minulého století. Kromě dvou hlavních odběratelských oblastí (zemědělství a armáda) se rozvíjel i jezdecký sport a přirozeně dlouhodobě i chov dostihových koní. (Dušek, 2011, 75).

K výrazným změnám v chovu koní došlo v mnoha zemích v 60. letech. Při zvyšování technizace zemědělské výroby bylo nutné v chovu teplokrevných koní změnit chovný cíl s důrazem na jezdecké vlastnosti. Cílem bylo typově i výkonnostně přiblížit teplokrevná plemena požadavkům uživatelské oblasti, a to jak na úsek jezdeckého sportu, tak na úsek rekreačního ježdění. Tento nový velmi rozšířený obor – rekreační ježdění – se stal významným spotřebitelským faktorem, protože jízda na koni se doporučovala hlavně psychicky vyčizeným lidem k fyzické kompenzaci. Rekreační ježdění se tedy stalo důležitějším prvkem v dlouhodobějším období přestavby plemen. (Dušek, 2011, 75).

2.3.2 Historie vývoje koně

Vývoj dnešního druhu koně domácího (*Equus caballus*) probíhal v období téměř 60 milionů let. Jeho původ je odvozen od praconě –*Eohippus*. Z tohoto rodu se v procesu evoluce vyčlenili nejen koně, ale i příbuzné rody savců z řádu lichokopytníků, jako jsou zebry (*Hippotigris*), osli (*Asinus*) či méně známí asijští poloosli (například kulan – *Hemionus hemionus*). Za přímé předky současného koně jsou pak považovány čtyři typy primitivních divokých koní. Z nich se v průběhu doby teprve zformovala současná plemena. (Vogel, 2003, 10).

Kůň (*Equus caballus*) patří do řádu lichokopytníků a čeledi koňovitých. Dále se patří zebry, osli a poloosli. Jednotlivé druhy stanuly na různých stupních fylogenetického vývoje, a jsou proto i svými morfologickými vlastnostmi velmi odlišné. Tyto plemenné skupiny se dělí na čtrnáct plemen. Dnešní plemena koní se odvozují od divokých předků a to od koně převalského – kertaka (*Equus przewalskii*), tarpana (*Equus robus*) a koně převalského (*Equus gracilis*). Plemen chovaných v jednotlivých zemích je mnoho. Jejich vývoj byl výrazně ovlivněn komplexem prostředí, a tak vzniklo mnoho plemen s výraznější diferenciací morfologických vlastností. (Dušek, 2011, 7-8).

2.3.3 Plemena v České republice

V české republice je chovaných plemen poměrně dost. Jsou to koně určené pro rekreaci, závodění, chov nebo zemědělskou práci. Nejčastější plemena jsou Český teplokrevník, Anglický plnokrevník, Slovenský teplokrevník, Starokladrubský kůň, Český sportovní pony, Arabský plnokrevník, Hafling a Americký Quarterhorse.

Česká republika „srdce Evropy“, byla křížovatkou obchodních cest, kdy doprava na nich byla po staletí zajišťována koňmi táhnoucími formanské vozy. Jezdili tudy při válečných taženích kavalerie, koně osedlaní husary a dragouny, koně zápřeží. Tito koně, jejichž počet sahal ke statisícům, zde byli zanecháni, nebo po nich zůstalo četné potomstvo. Roku 1763 vydala Marie Terezie patent, který usměrňoval plemenitbu koní. Její syn Josef II. V jejím dle pokračoval. Nejrozšířenějším a mnohoúčelově chovaný kůň v České republice byl převážně teplokrevník, který byl spíše jezdeckého typu. K hospodářským pracím byli využíváni koně těžšího typu. Z jihu k nám byli vozeni noričtí hřebci, kteří vozili ze Solnohradu sůl. Sedláci začali křížit své klisny norickými hřebci a formani si „skočným“ přivydělali. Dále k nám byli od poloviny minulého století importováni belgičtí koně, kteří přispěli k vytvoření českých a moravských chladnokrevníků. Avšak nejvíce rozšířený chov byl chov anglických plnokrevníků, polokrevníků, lipických koní fríských, oldenburských a arabských. K těmto plemenům ještě přibyli trakenští a hannoverští koně. Díky těmto všem vznik český teplokrevník. (Mahler, 1995).

Poválečné období bylo též charakteristické postupnou změnou chovaného cíle teplokrevných plemen s určitým zaměřením i na jezdecký typ. Český teplokrevník byl zušlechtován hlavně krví importovaných hannoverských plemenů, využití byli i hřebci A1/1, trakénští atd. Šlechtitelský proces se rozčlenil do jednotlivých kroků se stanovením výběrových kritérií pro rozhodující vlastnosti. Postupně se objektivizovaly metody posuzování vlastností koní k vyšší účinnosti plemenářských rozborů. Nejušlechtilejší jádro populace se chovalo ve šlechtitelských hřebčinských chovech. V zemském chovu působili hřebci dvou státních hřebčinů (Tlumačov a Písek). (Dušek, 2011, 77).

Arabský plnokrevník

Arabský plnokrevník, nejstarší a nejčistší koňské plemeno, je často považován za nejkrásnějšího koně na světě. Svou ušlechtilou hlavou, konkávním profilem, výraznými očima, živou povahou a neopakovatelným plavným pohybem je bezpochyby jedním z nejdokonalejších zvířat. Přestože byl po mnoho století s velkou péčí šlechtěn, jeho skutečný

původ není jasný. Arab více než jakýkoliv jiný kůň ovlivnil vývoj koňských plemen na celém světě. Tento arabský vliv se datuje od sedmého počátku osmého století, kdy se vyznavači islámu dostali přes severní Afriku do Španělska. Koně, které si s sebou přivezli, daleko předčili místní plemena, a tak začal proces šlechtění vnesením arabské krve, který probíhal po mnoho století a fakticky probíhá až dodnes. Čistokrevní arabští plnokrevníci se nyní chovají na celém světě. Kromě přehlídek se nesmírně hodí i na vytrvalostní ježdění. V poslední době se opět zvyšuje zájem o arabské dostihy (Draper, 1997, 22-23).

Stavba těla je malá hlava s širokým čelem, jemné chřípí, štíčí profil, široké hrdlo nasazené ve výrazném oblouku; ladně klenutý krk; dlouhé šikmé plece s výrazným kohoutkem; hluboké prostorné tělo s širokým hlubokým hrudníkem a krátkým rovným hřbetem (Draper, 1997, 22).

Barvou je nejčastěji bělouš, hnědák, ryzák, méně často vraník. Arab je konstitučně velmi tvrdý, mimořádně vytrvalý, poměrně rychlý, temperamentní, později dospívající, snadno krmitelný jezdecký kůň s velmi dobrou mechanikou pohybu: dobrý krok, prostorný, plochý, kadencovaný klus, kratší rychlý cval (Dušek, 2011, 87).

Arabský plnokrevník je díky své drobnější stavbě těla a živějšímu temperamentu vhodnější pro sportovní nebo rekreační účely jezdeckví. Tudíž je arabský plnokrevník méně vhodný pro hipoterapii.

Český teplokrevník

Na území české republiky byly původně chovány dva odlišné typy teplokrevníků. Tažný typ v Čechách ovlivnili především importování oldenburští plemenici a jejich potomstvo. Na vývoji ušlechtilého moravského teplokrevníka se podíleli plemenici rakousko-uherských polokrevníků kmenů Furioso, Przedswit, Gidran. Český teplokrevník byl intenzivně šlechtěn do konce 19. století četnými importy hřebců těžkých teplokrevných plemen (oldenburského a východofríského) a omezeně normanskými. (Dušek, 2011, 114).

Poměrně krátké období šlechtění a množství použitých plemen jsou příčinou variabilnější tělesné stavby a existence pestřejší škály barev. Typem a vlastnostmi je to konstitučně poměrně tvrdý jezdecký kůň s dobrou mechanikou pohybu, dobrý skokan. (Dušek, 2011, 115)

Chovným cílem je korektní lehce jezditelný kůň vhodný pro všechny sportovní disciplíny, ale i rekreaci. Koně tohoto plemena by měli mít střední rámec, dobrou stavbu těla a výbornou mechaniku pohybu. Jedná se o typ koně, který je velmi vhodný pro začínající jezdce, takže ho může spatřit v jezdeckých centrech. Kdy mohou sloužit nejen pro výuku jezdeckví, ale i sportovní účely (Edwards, 2016, 190).

Český teplokrevník je na našem území nejrozšířenějším plemenem, proto je také do hipoterapie zařazeno nejvíce koní tohoto plemene. Jelikož je český teplokrevník typově různorodý, musí být vybírán individuálně pro potřeby klienta a podle požadavků terapeuta. Lze vybrat koně menšího vzrůstu pro děti, ale i většího a mohutnějšího vzrůstu pro dospělé. Český teplokrevník má také klidný a učenlivý temperament.

Anglický plnokrevník (zkratka A1/1)

Za anglického plnokrevníka můžeme označit takového koně, jehož rodokmen sahá bez přerušení k anglickým předkům, uvedeným v prvním *General Stud Book*, která byla vydána roku 1793. V průkazu původu to poznáme podle označení „XX“ za jménem. Anglický plnokrevník vznikl zkřížením britských gallowayských klisen se třemi orientálními hřebci:

- s tureckým hřebcem *ByerlyTurk*.
- s plnokrevným arabem *DarleyArabian*.
- a s berberským hřebcem *GodolphinBarb*. (Tettenborn, 1996, 57)

Plnokrevník je krásný, temperamentní a energický kůň pěkného zevnějšku. Má volný, nízký krok v trysku a vyznačuje se nezměrnou odvahou a výjimečnou vytrvalostí, kvalitami, které z něj činí ideálního koně pro dostihy, lov i soutěže všestrannosti, military (Draper, 1997, 29)

Anglický plnokrevník má výšku v kohoutku průměrně 162–164 cm. Barva u anglického plnokrevníka je různá. Může mít prakticky všechna zbarvení. Nejčastější zbarvení jsou hnědáci, ryzáci, tmaví hnědáci, ale také vraníci a bělouši. Bílé znaky např.: (lysinka, ponožky-bílé zbarvení nohou) jsou možná.

Anglický plnokrevník je také zařazován do hipoterapie. Je to sice kůň s živějším temperamentem, ale jestliže nebyl trénován pro dostihové účely je i on vhodný pro účely hipoterapie. Anglický plnokrevník je velmi učenlivý a spolehlivý. Potřebuje však kvalitního, zkušeného trenéra a dostatek pohybu v terénu, aby uklidnil svou psychickou stránku. Výhodou je také cenová dostupnost.

Starokladrubský kůň

Naše jediné autochtonní plemeno pojmenované podle hřebčína, ve kterém vzniklo. Kladrubský hřebčín byl založen v r. 1579 Rudolfem II. Na místě dřívějšího chovného zařízení s cílem produkovat španělského koně pro potřeby císařského dvora a pro vojenskou potřebu.

Později se chov zaměřil na produkci karosierů. Starokladrubský kůň se prezentoval jako karosier předurčený majestátností k ceremoniálu. (Dušek, 2011, 92)

Starokladrubský kůň je velmi ušlechtilý, harmonický kočárový kůň (galakarosier) velkého, mírně obdélníkového rámce, s typickou těžší klabonosou hlavou s vejčítým okem a malýma ušima, delším, klenutým svalnatým, vysoko nasazeným krkem, neznatelným, dlouhým kohoutkem, delší někdy volnější horní linií, delší svalnatou plecí, hlubší, širší hrudí, oválným, delším trupem, silnějším, suchým kostnatým fundamentem s širokými kopyty. Vyniká charakteristickou mechanikou pohybu s vysokou klusovou akcí a kadencovanými chody. (Dušek, 2011, 92).

Díky své ochotnosti a pracovitosti byl také starokladrubský kůň zařazen do hipoterapie. Koně pro hipoterapeutické účely zapůjčil v 90. letech Národní hřebčín v Kladrubech. Byli to koně, kteří měli drobné genetické vady nebo zdravotní problémy, které byly nevhodné pro další chov. I přes tyto drobné vady, prokázali starokladrubští koně mimořádný charakter pro práci a psychickou odolnost. Díky těmto vlastnostem vhodným pro hiporehabilitaci byl o starokladrubské koně velký zájem. V současné době jsou pro hiporehabilitaci nedostupní kvůli vysoké pořizovací ceně.

Jezdecký pony

Každý pony, na němž je možno jezdit, je z technického hlediska „jezdecký pony“, ale jezdecký pony, který se vyvinul ve Velké Británii pro přehlídkové účely, je velmi určitého typu. Je to převážně dětský jezdecký hack, ekvivalent plnokrevného hacka pro dospělé. Proto není divu, že při jeho vzniku sehrál roli i plnokrevník. Kromě araba byl křížen s místními ponyi, zvláště velšským a dartmoorským, čímž vznikl kvalitní pony s vynikající stavbou těla. Nejlepší zástupci tohoto plemen připomínají miniaturního plnokrevníka, ale neztratili kvalitu kostí a hmotu místních ponyů a vypadají jako ponyové, nikoliv jako malí koně.

Jelikož je toto plemeno charakterizováno jako dětský jezdecký pony, musí mít citlivou povahu a být bezpečné na ježdění, ale jelikož je to také přehlídkový pony, musí mít rovněž zevnějšek a dlouhou nízkou elegantní akci plnokrevníka. Dokonalá kombinace těchto vlastností spolu s udržení charakteru ponyho je to, čeho se snaží chovatelé tohoto plemene dosáhnout. Jezdecký pony může být zapsán do plemenné knihy National Pony Society. (Draper, 1997, 151).

Každý chovatel poníků má na to vlastní „recept“. „Malí, velcí“, kteří v kohoutku měří maximálně 148 centimetrů, se vyznačují vzletným způsobem chůze a lepšími skokanskými schopnostmi než jejich menší kolegové. (Tettenborn, 1996, 65).

Stavba těla je jemná kvalitní hlava s velkýma, široko posazenýma očima a malýma ušima; poměrně dlouhý krk; šikmé plece s výrazným kohoutkem; středně dlouhý hřbet, hluboký hrudník; osvalená záď s vysoko nasazeným ocasem; suché tvrdé nohy s plochými klouby, krátkými hlezny a dostatečně šikmé spěnky; dobrá, zdravá pravidelná kopyta; bez rousů (Draper, 1997, 151).

Zbarvení u ponyho jsou různá. Je to jakákoliv základní barva (rezavá, hnědá, čená i bílá). Bílé znaky jsou u jezdeckých pony povoleny. Využívá se nejčastěji do sportovních disciplín, jako jsou parkury, drezura, všestrannost.

Plemene pony také najdou své uplatnění v hipoterapii. Ovšem plemeno sportovní pony je díky svému živějšímu temperamentu vhodnější pro sportovní jezdeckví.

Americký quarterhorse

Nejznámějším americkým koněm je *QuarterHorse*, který se chová i v jiných zemích světa. Je považován za obzvláště ochotného přátelského a spolehlivého rekreačního koně, jenž se jezdí především westernovým, ale i klasickým jezdeckým stylem. Svou velikostí a temperamentem se hodí pro pokročilého začátečníka.

Rasa vznikla v polovině 17. století v Severní Americe z koní anglických a španělských osadníků. Lidé je pak používali k různým druhům práce. Jméno dostali podle populárních dostihů na krátkou trať (1 quatermile= 400 metrů), které pořádali osadníci právě s nimi. QuarterHorse mohou být i strakatí. Pak se jim říká *PaintHorses* a mají vlastní plemennou knihu stejně jako QuarterHorse.

Použití: Westernový, vyjížďkový a vozový kůň, vhodný též pro hon.

Výška v kohoutku: 150 až 160 cm.

Barva: Převážně ryzáci, ale i všechny ostatní základní barvy.

Exteriér: Kompaktní, silná tělesná stavba, široké boky a hodně svalnatá záď; krátká široká hlava s očima ležícíma daleko od sebe a malou tlamou.

Povaha: Spolehlivý kůň, statečný a sebevědomý, prostý jakékoliv nervozity (Tettenborn, 1996, 59).

Westernová plemena se v hipoterapii využívají pro určité speciální diagnózy klientů, nikoliv pro všeobecné použití. Jejich uplatnění je v široké oblasti AVK (aktivita s využitím koní) a TVKPP (terapie s využitím koní pomocí psychologických prostředků), kde je možné využít jejich výborný charakter, temperament, ochotu spolupracovat a psychickou odolnost.

Halfling

Rakouský haflinský pony je pojmenován po vesnici Hafling v jižním Tyrolsku, kde se před stovkami let poprvé choval. Jeho předky byli místní koně a ponyové, kteří byli vyšlechtěni arabskou krví (Draper, 1997, 130).

Je to ušlechtilý, harmonický tažně-jezdecký kůň malého čtvercového až krátce obdélníkového rámce (v ČR je min. KVH 136 cm, v Itálii 137 cm, v SRN 138 cm a v Rakousku 140 cm; horní limit je stanoven na 150 cm, není však závazný), s sušší, ušlechtilou, v čele prohnutou hlavou, kratším, silnějším svalnatým vysoko nasazeným krkem s hustou, dlouhou hřívou, neznatelným kohoutkem, krátkou, širokou, dobře vázanou horní linií, oblou, sráznou zádí s níže nasazeným, hustým dlouhým ocasem, strmější svalnatou plecí, hlubokou, velmi širokou hrudí, zavalitým, kratším trupem, fundament je silný, kostnatý, suchý, kopyta široká, dobrá, postoje pravidelné; barvou je světlý ryzák s mléčně žlutými žíněmi. Je to konstitučně velmi tvrdý kůň s jistou, méně prostornou mechanikou pohybu, dobře krmitelný. (Dušek, 2011, 122)

Hafling se svou poddajnou povahou představuje vynikajícího všestranného jezdeckého koně, vhodného i pro zátěž. Před nástupem mechanizace byl vyhledávaným koněm do zemědělství a jeho soumar. Dnes se řada haflingů používá na turistické ježdění. Plemeno se vyváží do mnoha zemí a je zvláště oblíbené v Německu a Švýcarsku. Je známe svou dlouhověkostí. (Draper, 1997, 130).

Svou stavbou těla a klidným temperamentem je hafling vhodný pro hipoterapii. Má kulatější, pevná záda a celkově mohutnější stavbu těla tudíž je vhodný i pro hipoterapii dospělých.

Norický kůň (Norik)

Norik, chovaný a šlechtěný po několik stovek let v hornatých oblastech Rakouska, je přitažlivý lehký tažný kůň. Je silný a vytrvalý a je znám především svou klidnou povahou, zdravýma nohama a jistým krokem. Tyto vlastnosti z něj činí ideálního všestranného pracovního koně v obtížném horském terénu. (Draper, 1997, 32).

Původní norik byl pozdní, méně mohutný, s delším klenutým krkem, delší, často méně dokonalou horní linií, krátkou, sráznou málo svalnatou zádí, dobrým, kostnatým, poměrně suchým fundamentem s často méně korektním postojem vzadu. Tento typ chladnokrevníka neobstál v konkurenci s ostatními kulturními chladnokrevními plemeny. Proto bylo plemeno cílevědomě zmohutňováno výběrem raných nejmohutnějších reprezentantů, zlepšením

odchovu a pravděpodobně i okolností, že se nepřihlíželo striktně k čistotě norického původu. (Dušek, 2011, 123).

Současný norik je méně ušlechtilý, poměrně mohutný tažný kůň středního až většího obdélníkového rámce (155-167 cm), s hrubší, těžkou hlavou, krátkým, silným, vysoko nasazeným krkem, vyšším, méně výrazným kohoutkem, volnějším delší horní linií, delší sráznou svalnatější, někdy štěpenou zádí, delší, strmější svalnatou plecí, hlubokou, širokou hrudí, delším, hlubokým trupem, kratším, silným, kostnatým poměrně suchým fundamentem s dobrými kopyty s tvrdou rohovinou, postojem vpředu často sbíhavým, vzadu často sblíženým v hleznech; barvou je hnědák, ryzák, vraník; ráz pincgavský – skvrnitý bělouš. Norik je konstitučně tvrdý, poměrně raný kůň s dobrou mechanikou pohybu, dobrý tahoun. (Dušek, 2011, 123).

Norik je u nás hodně využíván na zemědělské práce. Je určený k tahu těžkých břemen (klád v lese), povozů nebo taky na rekreační ježdění. Osobně bych ho na rekreační ježdění moc nedoporučovala, protože je to mohutnější plemeno. Díky své mohutnosti a šlechtění na monotónní práci v kroku je norik vhodný na hipoterapii. Zvládá velkou zátěž jak po fyzické, tak i po psychické stránce. Stejně jako hafling je vhodný pro hipoterapii dospělých. Podobné plemeno jako Norik je Belgický chladnokrevník.

2.3.4 Jezdecké styly

Po celém světě rozeznáváme dva jezdecké styly, anglický styl a westernový styl. V České republice je více rozšířený anglický způsob ježdění díky dostihům, které jsou u nás dost známé. V současné době dochází k rozšíření westernového stylu a zájem o tento styl stále stoupá.

Většina dětí a mladistvých však svůj jezdecký život začíná s klasickým anglickým jízdním způsobem, jednoduše proto, že tyto výcvikové stáje jsou nejrozšířenější. Základní pravidla ježdění se od sebe příliš neliší, a tak je „přeučení“ vždy možné. Podle jízdního způsobu se koně odlišně sedlají a dává se jim jiné uzdění. Také s možnostmi působení jezdce na koně se zachází jinak. (Tettenborn, 1996, 70).

Anglický styl

Anglický styl neboli nazývaný evropský, se vyvinul spojením loveckého sedu, vojenského ježdění a spojením základů drezúry. Jeho začátky sahají až do antiky, ze které se postupně vyvíjel přes vojenské jezdectví až do nynějšího jezdectví, ze kterého vzniklo skokové a drezurní nebo všestranné ježdění. U tohoto stylu využívá jezdec působení váhy, holení a otežít, které drží v obou rukách. Jezdec vyžaduje neustálé přilnutí koně na udidle. Rozdíl je také ve

výstroji koně. Anglická sedla jsou lehčí a menší než westernová, vyrábějí se s elastickou kostrou, vykrojenými bočnicemi a vycpanými kolenními opěrkami. Tento styl se využívá především k jízdě na jízdárně. Jeho nejznámější formou je drezúra, která se stala olympijskou disciplínou. (Wüpper, 2004).

Při klasickém anglickém jízdním způsobu, který se často zkráceně nazývá „anglický“, „klasický“ nebo také „evropský“, nosí koně většinou uzdečku a drezurní či víceúčelové sedlo. (Tettenborn, 1996, 70).

Westernový styl

Jezdci zabývající se o distanční jízdy mají často v oblibě westernové ježdění. Tento typ jízdy je založen na způsobech nezbytných pro celodenní pobyt v sedle při práci na ranči. Westernové sedlo je velké a poskytuje vydatnou oporu, takže je bezpečné, pohodlné a ideální pro začátečníky. Poloha jezdce je při westernovém ježdění podobná jako při drezúře, takže máte-li rádi tento typ jízdy, můžete se pokusit i o drezúru. (Micklem, 2004, 37).

Westernoví jezdci často užívají uzdění bez udidla, jako například bosal, a chrání hřbet koně velkým sedlem s dlouhými bočnicemi. Tréninkové stáje pro westernové ježdění však nejsou tak rozšířené jako výcvikové stáje, které učí klasickému anglickému jízdnímu způsobu. Kromě dlouhotrvajícího příježdění je tento výcvik možný jen s vlastním koněm. (Tettenborn, 1996, 70).

2.3.5 Jezdecké soutěže

Většina lidí jezdí jen tak pro radost z koní a vychutnává krásné vyjížďky do přírody. Obvykle se tomu říká rekreační ježdění. Různé jízdní způsoby ale dávají také možnost poměřovat se v turnajích.

Anglické soutěže

V klasickém jízdním způsobu se můžeš účastnit četných sportovních soutěží (jako soutěže v obratnosti, jezdecké hry, ježdění ve formaci, čtyřboj atd.) a také soutěží a zkoušek v disciplínách drezury, skákání a terénního ježdění. (Tettenborn, 1996, 72).

Organizace všech jezdeckých disciplín podléhá České jezdecké federaci, která také proně vydává pravidla a dohlíží na jejich dodržování.

- Základní jezdecké disciplíny tvoří:
 - Skokové ježdění (parkúry),
 - Soutěže všestrannosti (military),
 - Drezurní ježdění,
 - Soutěže spřežení. (Dušek, 2011,358).

Drezura

Drezura je jedno z nejdůležitějších odvětví jezdeckého sportu. Přestože základní drezurní principy byly známy již ve starém Řecku, začíná historie moderní drezury v dobách renesance. V roce 1532 založil Frederico Grisone akademii, kde byli koně připravováni k předvádění složitých a nenápadných pohybů. Drezurní ježdění získalo mnohé příznivce zejména v řádkách kontinentální evropské šlechty. Během staletí se drezurní ježdění vyvinulo z jakéhosi cirkusového představení až do podoby, kterou známe dnes. Na olympijských hrách v roce 1912 se jela první drezurní úloha. Cílem drezury je co nejvíce zdokonalit pohyby koně. Výcvik je zaměřen na rozvoj motoriky a přirozených pohybových vlastností. Dobře se pohybující kůň je dobře vyvážený, uvolněný a pevný v nohou. Navíc budí dojem, že vše vykonává z vlastní vůle. K dosažení takového cíle je zapotřebí, aby kůň okamžitě reagoval na jemné pokyny jezdce. Kdo se chce seriózně zabývat drezurním ježděním, musí mít kromě dostatečné motivace k správnému výcviku koně také dostatek disciplíny a vytrvalosti k sebevzdělávání. Způsob výcviku koně určuje jeho jezdec. (Hermsen, 2010, 147).

V soutěžích se posuzuje, zda má jezdec svého koně dostatečně pod kontrolou a zda je schopen přesného předvedení požadovaných cviků. Dále se hodnotí zvláštní známkou také celkový dojem startující dvojice, a je tedy zapotřebí, aby dvojice byla vždy dobře upravena. (Hermsen, 2010, 158).

Drezurní úlohy jsou hodnoceny známkou 0 až 10. Nejvyšší známka je 10 a nejnižší 0, která znamená, že daný cvik nebyl vůbec předveden.

Podle Hermsen (2010, 159) jsou drezurní úlohy dle obtížnosti rozděleny takto:

- „Z“ (základní),
- „L“ (lehká),
- „S“ (střední),
- „T“ (těžká).

V kategoriích „Z“ a „L“ je použití ostruh a biče povoleno, v kategoriích „S“ a „T“ jsou ostruhy povinné, ale bič je většinou zakázán. (Hermsen, 2010, 159).

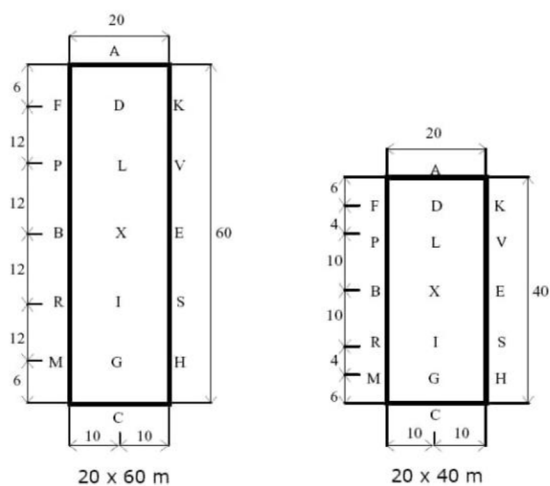
Přehled drezurních úloh platný pro rok 2020 podle ČJF

- Výkonnostní stupeň „ZH“
- Výkonnostní stupeň „Z“
- Výkonnostní stupeň „L“
- Výkonnostní stupeň „S“
- Výkonnostní stupeň „ST“
- Výkonnostní stupeň „T“
- Výkonnostní stupeň „TT“
- Úloha pro mladé koně
- Pony úlohy stupně „Z“
- Pony úlohy stupně „L“
- Pony FEI úlohy

Drezurní obdélník

Drezurní obdélník měří 20 x 40 m nebo také 20 x 60. Základní drezurní úlohy se většinou jezdí na obdélníku 20 x 40 m. (Hermsen, 2010, 159).

Vyšší soutěže se jezdí na obdélníku 20 x 60 m. Ovšem tahle délka obdélníku není při halových soutěžích možná. V takovém případě jsou úlohy speciálně upraveny.

Obrázek 1. Drezurní obdélník (Zdroj: <https://www.labet.cz/kdyz-se-otevra-drezurni-obdelnik-px1083516/>)

Parkur

V porovnání s jinými jezdeckými odvětvími vzniklo skokové nebo parkúrové ježdění jako sportovní disciplína poměrně pozdě. Dobrý a silný skokan byl využíván zejména pro honební ježdění a v kavaleriích. První oficiální soutěž v parkurovém skákání byla zorganizována v roce 1864 v Dublinu. Teprve v roce 1912 se tento sport stal součástí olympijských her. Za zakladatele moderního skokového stylu můžeme považovat Frederica Caparilliho. Tento Ital představil nový styl sedu jezdce, kterým se jezdec přizpůsobuje pohybu koně. Dnes tento sed nazýváme „lehký stehnový sed“. Většina koní skáče ve volnosti ráda a dobře. Těžkosti nastanou v okamžiku, kdy kůň musí udržet rovnováhu při skoku s jezdcem na zádech. Proto je dobrý soulad mezi jezdcem a koněm nutný. Jezdec nesmí svou hmotností rušit koně v jeho rovnováze. Mimo to musí mít jezdec dobrý cit pro překážku. To znamená, že je jezdec schopen přivést svého koně co nejlépe na správné místo před překážkou. Někteří jezdci mají větší přirozený „cit a oko pro překážku“ než jiní. Také někteří koně jsou schopni určit lépe správné místo odskoku. Cit pro překážku může jezdec získat a rozvinout pouze častou praxí.

Během těchto soutěží jsou jezdci hodnoceni ve skoku na parkúru s překážkami. (Hermsen, 2010, 169).

Soutěžní kategorie

- Z (maximální výška překážek 100 cm),
- ZL (maximální výška 110 cm),
- L (maximální výška 120 cm),
- S (maximální výška 130 cm),
- ST (maximální výška 140 cm),
- T (maximální výška 150 cm).

Podmínky postupu dvojice (jezdec a kůň) do vyšších soutěžních kategorií určují pravidla pro skokové soutěže. (Hermsen, 2010, 178).

V zásadě lze parkúrové soutěže rozdělit na soutěže hodnocené dle stupnice A nebo C. V soutěžích hodnocené dle stupnice A jde zejména o schopnost překonání parkúru bez trestných bodů za chyby na překážkách. Počet získaných trestných bodů určuje konečné pořadí. Pokud je v základním kole více dvojic bez trestných bodů, mlže se vypsát ještě druhé kolo, takzvané rozeskakování. V soutěžích stupnice C je rozhodující faktor čas. Případné chyby na

překážkách se přepočtou na trestné sekundy, které se připočítávají k celkovému času. (Hermsen, 2010, 178).

Penalizace

Neposlušnost koně je trestána 4 trestnými body, po druhé neposlušnosti je dvojice vyloučena z parkúru. Pád jezdce z koně nebo celé dvojice (jezdce i kůň) znamená vyloučení. Proboření nebo shození překážky při skoku jsou penalizovány 4 trestnými body. Překročení času v základním parkuru nebo v rozeskakování je penalizováno 1 trestným bodem. Penalizace při dotyku nohy vodního příkopu nebo doskok na hraniční lištu je 4 body.

Military

Military je zkouška všestranné způsobilosti jezdce i koně. Tato soutěž je rozepsaná na tři po sobě jdoucí dny. Název military pochází z dob, kdy vojenští důstojníci pravidelně absolvovali zkoušky výkonnosti. V těchto zkouškách museli jezdec a jeho služební kůň prokázat dostatečnou způsobilost. Kůň musel být ovladatelný a klidný během různých vojenských přehlídek, dostatečně odvážný a schopný v terénu, a navíc v dobré kondici. Kompletní soutěž military má následující průběh; první den soutěže absolvují účastníci drezurní zkoušku, druhý den absolvují terénní a kondiční zkoušku a třetí, závěrečný, den je na řadě skoková zkouška na parkúru. (Hermsen, 2010, 246).

Dostihy

Dostihový sport má v jezdeckém sportu své vyhraničené místo. Pro majitele koní a trenéry představuje dostihový sport velmi seriózní činnost, neboť ošetřování, trénink, ustájení a přeprava dostihových koní jsou finančně velmi nákladné. S dostihovým sportem je neodlučitelně spojeno sázkaření. Uzavírání sázek nutí diváky k výběru svého favorita a tím sázka přispívá ke zvýšení napětí a atraktivnosti dostihů. (Hermsen, 2010, 241).

Kolébku moderní formy dostihů překážkových nebo rovinných je Velká Británie a jejich počátek přímou souvisí se vznikem plemene anglického plnokrevníka. Již v polovině 18. století se zformoval Dostihový řád a kategorie, prověřující koně v různých věkových třídách. Dostihy dělíme na rovinové, steeplechase a klusácké. V rovinových dostizích vítězí především rychlost a síla. Ve steeplechase musí koně ukázat nejen svou rychlost, ale i sílu a vytrvalost při zdolávání přírodních překážek. Velká pardubická je největší steeplechase v Evropě (Edwards, 1992).

Pólo

Pólo vzniklo před dvěma tisíci lety v Persii. Koncem 19. století jej v Anglii představili důstojníci kavalerie, kteří se vrátili ze severozápadní Indie. Koně používaní pro tuto jezdeckou hru musí být rychlí, obratní a musí být schopni prudce zastavit. Jedno pólové družstvo má čtyři hráče. Hráči s číslem jedna a dvě jsou útočníci. Jezdec s číslem tři je útočník a obranář, jezdec číslo čtyři (back) je brankář. Hráči se snaží vehnat míč dlouhou pálkou do soupeřovy brány. Brány jsou vyznačeny dvěma stožáry. Pólo se hraje na ploše 274 x 183 m. Během zápasu vystřídá hráč několik koní (Hermsen, 2010, 250).

Voltiž

Voltiž je v podstatě gymnastika na hřbetě cválajícího koně. Voltižní kůň musí jít pravidelně a uvolněně na lonži. Nejlepší jsou koně se širokým a kulatým hřbetem. Navíc musí mít voltižní kůň velmi dobrou povahu. Voltiž je týmový sport, ve kterém jde o výkon celé skupiny. Jedna skupina se skládá z maximálně dvanácti členů. Kromě lonže a lonžovacího biče potřebujeme k voltiži ještě některé další věci jako jsou voltižní obřišník a vyvazovací oteže s gumovým kroužkem (Hermsen, 2010, 251).

Disciplína voltiž je nejpodobnější k hipoterapii, protože se jezdí na holém hřbetě koně. Stejně jako pro voltiž tak i pro hipoterapii jsou vhodné koně s širokým, kulatým hřbetem a klidnou povahou. Existuje také voltiž pro osoby s postižením, která navazuje na hipoterapii. Tato disciplína se nazývá paravoltiž.

Westernové soutěže

Různé disciplíny westernových soutěží prokazují na všestrannost westernového koně. Můžeme je rozdělit na tři hlavní skupiny: drezurní, rychlostní a pracovní. Mimo existující takzvané halterclas, tj. disciplíny „na ohlávce“, při kterých se na koních nejedí, ale pouze se předvedou před rozhodčího na ohlávce s vodítkem. Téměř všechny další disciplíny se dělí na „junior“ – pro mladé koně do pěti let – a na „senior“ – pro koně šestileté a starší. Pokud je počet soutěžících nízký, mohou se obě kategorie sloučit a disciplína dostane přídavek „allages“ – všechny věkové kategorie (Hermsen, 2010, 229).

Dále jsou kategorie pro soutěže vypsány například podle plemenné příslušnosti koně (quarter-horse, appaloosa, paint) nebo podle zkušenosti jezdců (mladí jezdci, začátečníci, amatéři, profesionálové).

V rámci westernového jízdního způsobu se jezdci vzájemně poměřují v deseti různých turnajových disciplínách. Patří k nim Pleasure, Trail, Reining, Western Riding, Western-

Horsemanship, Super-Horse, Cutting, WorkingCowhorse, BarrelRace a také PoleBending (Tettenborn, 1996, 72).

Pravidla pro westernové disciplíny spadají pod WRC (Western Riding Club České republiky).

Rozhodla jsem se pro popsání čtyř westernových disciplín, které jsou trail, reining, barrelrace a pole bending. Vybrala jsem si tyhle disciplíny, protože jsou nejbliž mému srdci. Disciplíny trail, barrelrace a pole bending jsem si sama vyzkoušela. Na disciplíně reining jsem byla pouze jako divák a je to úžasná podívaná.

Trail

Při drezurní zkoušce trail se parkúr skládá z různých druhů překážek, na které může jezdec narazit v přírodě. Trail obsahuje tři povinné překážky: otevření a zavření ohrady, couvání mezi kladinami na zemi a jízdu přes čtyři kladiny. Mohou se použít i jiné druhy překážek, ale musí být upevněny, nesmějí být vyšší než 45 cm a být pro jezdce ani koně nebezpečné. Jako příklad uvádíme přejezd přes dřevěný úzký můstek, projetí potoka a obrat v malém čtverci ohraničeném dřevěnými kladinami. Důvěra koně k jezdcovi hraje při této zkoušce důležitou roli. Během tohoto parkúru se hodnotí poslušnost koně, jeho inteligence, jistota a způsob pohybování. Pokud dvojice absolvuje parkúr v poměrně krátkém čase, přičítají se jí plusové body. Rychlé zvládnutí parkúru však nesmí být na úkor preciznosti provedení. Kůň musí vždy pozorně sledovat, kam pokládá své končetiny, a nesmí žádnou překážku porazit (Hermsen, 2010, 234-235).

Reining

Jedna z nejzajímavějších disciplín drezury je reining. Během reiningové zkoušky musí jezdec prokázat schopnost naprostého ovládnutí svého koně a všech jeho pohybů. Pro soutěže se vypisuje jedna z deseti úloh AQHA. Hodnotí se čistota provedení cviků, obratnost, kli a uvolněnost koně v kombinaci s jeho rychlostí. V každé úloze musí jezdec předvést sliding stop, spin, rollback, přeskoky ve cvalu a přechody z pomalého do rychlého cvalu a zpět na kruhu. Součástí úlohy je také couvání. Každá dvojice začíná s počtem 70 bodů. Rozhodčí uděluje minusové body za dobře provedené cviky. Za dobře a hladce provedený sliding stop obdrží dvojice vždy plusové body. Za odmítnutí přeskoků, nepravdělné zastavení, nesprávné držení hlavy při sliding stopu a za přílišné otevírání huby koně se body naopak odečítají. V případě, že jezdec nedodrží pořadí cviků v úloze, je dvojice vyloučena (Hermsen, 2010, 235).

Barrelrace

Jednaz nejnáročnějších soutěží v rychlé jízdě je barrelrace, tj. závod okolo barelů. Pro tuto hru se rozestaví tři barely do tvaru trojúhelníku. Jezdec musí na svém koni okolo každého barelu projet plný kruh. Jezdec si může sám zvolit, který z barelů, tj. vlevo nebo vpravo, objede jako první. Třetí barel je umístěn na konci arény a objíždí se jako poslední. Čas se měří od okamžiku, kdy kůň svými nozdrami míjí startovní čáru, do chvíle kdy kůň nozdrami míjí cílovou čáru. Nejrychlejší čas dvojice vyhrává. Jezdci se smějí dotknout barelů, ale pokud je převrátí, započítá se pět trestných sekund k času navíc. Pokud jezdec nedodrží kurz je dvojice diskvalifikována (Hermsen, 2010, 237).

Pole bending

V této soutěži je testována rychlost a obratnost koně. Pole bending znamená doslova ohýbání se okolo tyčí. Pro toto zkoušku se postaví do řady za sebou šest tyčí. Vzdálenost mezi jednotlivými tyčemi je 7 m. Dvojice nejprve cválá co nejrychleji k nejbližší tyči a vrací se kličkováním mezi jednotlivými tyčemi. Ještě jednou se vrací kličkováním zpět k poslední tyči a vrací se opět rovně podél řady tyčí zpět do cíle. Za poražení tyče se k naměřenému času přičítá pět trestných sekund. Dvojice je ze soutěže vyloučena, pokud nedodrží kurz (Hermsen, 2010, 237).

2.3.6 Jezdecké organizace

Jestliže chce jezdec se svým koněm začít závodit na jakékoliv jezdecké úrovni, musí být členem organizace, která tyto závody zařizuje. V České republice je jezdecký sport zastřešován Českou jezdeckou federací, která je členem Mezinárodní jezdecké federace (FEI), Evropské jezdecké federace (EEF), Českého olympijského výboru (ČOV) a České unie sportu (ČUS).

Česká jezdecká federace (ČJF)

ČJF je sportovní svaz, pod který spadají tyto disciplíny: skoky, drezura, všestrannost, spřežení, voltiž, reining, vytrvalost a parajezdectví. Všechny tyto soutěže mají hobby závody, ale i závody na kterých musí mít jezdec jezdeckou licenci, aby se mohl účastnit. Jezdecká licence lze získat splněním jezdeckých zkoušek, které se skládají z předvedení koně na ruce, drezury, parkuru a písemných testů. Hobby jezdec musí být registrovaný pod klubem, který je registrovaný v ČJF.

V roce 2018 bylo v ČJF zapsáno celkem 18512 členů v 1590 sportovních klubech. Aktivní sportovní licenci vlastní 7950 sportovců a 8356 koní. Počet aktivních hobby jezdců je 3500 a počet aktivních hobby koní je 3800. Jsou to koně a jezdci bez sportovní licence (cjf, 2016).

Obrázek 2. Logo ČJF (zdroj: www.cjf.cz, 2016)

Mezinárodní jezdecká federace (FEI)

V roce 1912 byla založena mezinárodní jezdecká sportovní federace Fédération Equestre International (F.E.I.). Tato organizace udává pravidla mezinárodních soutěží a jejím úkolem je kontrola dodržování těchto pravidel a podpora všech odvětví jezdeckého sportu. F.E.I. vydává koním, kteří se smejí zúčastnit mezinárodních soutěží, mezinárodní pas a potvrzuje platnost a rozpis všech mezinárodních soutěží. Dále vyžaduje veterinární dohled pro soutěžící koně a klade podmínky pro jejich ustájení (Hermsen, 2010, 162).

Obrázek 3. Logo FEI (zdroj: www.inside.fei.org, 2004-2021)

Jockey Club České republiky

Jockey club je samostatný právní subjekt. Jeho úkolem je dohlížet na dostihový provoz a chov anglického plnokrevníka. Je oprávněn vydávat Dostihový řád, Chovatelský řád a příslušná nařízení prospěšná k pořádání dostihů a chovu anglického plnokrevníka. V roce 2020 bylo

zaregistrováno 370 dostihových stájí.

Obrázek 4. Logo Jockey Club České republiky (zdroj: www.dostihyjc.cz, 2021)

Western riding club České republiky (WRC)

WRC je club, který zaštiťuje westernové závody v České republice. Upravuje pravidla pro westernové soutěže. Westernové soutěže se mohou jezdit buď hobby, nebo profesionálně stejně jako anglické. Pro účast v profesionálních soutěžích je potřebná westernová licence jezdce i koně. V současné době je pod WRC zaregistrováno 512 profesionálních jezdců, 128 aktivních koní a 16 jezdeckých stájí.

Obrázek 5. Logo WRC (zdroj: www.wrc.cz, 2018)

2.4 Hiporehabilitace

Výraz hiporehabilitace se skládá ze dvou částí. První z nich se vztahuje k řeckému hippos – kůň, druhá část, rehabilitace zase k latinskému „habilis“ – k něčemu způsobilý, předpona re má význam „znovu, opakovaně“ (Jirásková, Casková, & Dvořáková, 2010, 65).

Hiporehabilitace je zdravotnický rehabilitační obor, ve kterém dochází ke společnému a cílenému působení terapeuta a koně na člověka (Sovoboda, Janura, Dvořáková, & Živný, 2011). Jedná se o obor s multidisciplinárním zastoupením. Zahrnuje v sobě léčebné působení koně na člověka po stránce fyzické – lékařství, kognitivní – pedagogika a její obory, psychické – psychologie, psychiatrie a sociální – socioterapie (Jirásková et al., 2010).

Středem zájmu je vždy klient a jeho problém a kůň není účelem, ale prostředkem v rukou terapeuta. Pro klienta hledáme koně, který by odpovídal jeho potřebám. Kritériem pro výběr koně je tedy klient, jeho možnosti a potřeby, typ a stupeň postižení/znevýhodnění, výška, váha, schopnost a možnosti sedu, stoje, schopnost koordinace pohybů (především u HT), stupeň. Mentální úrovně a soběstačnosti, celkové psychické a emoční ladění (zejména u AKV a TVKPP). Dalším kritériem při výběru koně jsou požadavky dané metodiky a cílem terapie, podle zvolené metodiky se liší nejen hlediska výběru, ale i příprava koní (Jirásková et al., 2010, 65).

2.4.1 Hipoterapie

Pro člověka s pohybovou poruchou je prvním stupněm kontaktu s koněm většinou hipoterapie. Všechny klienty spojuje základní problém: porucha pohybu, ať už v důsledku vnějšího zásahu nebo v důsledku postižení centra, kde pohyb vzniká, v mozku (Jirásková et al., 2010, 74).

Jedná se o formu fyzioterapie, které jako léčebná metoda využívá přirozeného pohybu koně s jeho typickým chůzovým mechanismem jako motorického vzoru, na který se klient adaptuje. Cíle dosahuje postupnou adaptací klienta na tento pohyb v průběhu terapie. Hipoterapie využívá i tělesné teploty koně, což je významný relaxační faktor pro ztuhlé svalstvo u tělesně postižených. Uvolnění svalů jde ruku v ruce s uvolněním duševním, což se využívá k ovlivnění psychiky. Hipoterapie využívá vše, co kůň nabízí – pohyb, kontakt, emoce, prostor (Jirásková, et al., 2010, 65).

Dle Hanušková (1995) se koňský hřeb stává balanční plochou, která se rytmicky pohybuje v prostoru. Klient se musí adaptovat na tento dynamický pohyb, jelikož je vystaven masivní proprioceptivní stimulaci.

Dále Jirásková et al. (2010, 65) uvádí, že při hipoterapii je kůň vždy veden vodičem v kroku, klient je z hlediska ovládání koně pasivní a je na koni polohován za účelem dosažení terapeutického cíle. Podle potřeb klienta je vždy jištěn z jedné nebo i z obou stran koně terapeutem a asistentem.

Zařazení do terapie by se mělo dít na základě písemného doporučení lékaře, pro provádění jednotky hipoterapie (terapie) musí být přítomen fyzioterapeut/ergoterapeut se specializací na hipoterapii, který zodpovídá za průběh jednotky (Jirásková et al., 2010)

2.4.2 Indikace a kontraindikace

Určování indikací je individuální a určuje je doktor na základě lékařské zprávy. Jirásková et al., (2010) říká, že „v hipoterapii záleží na tom, čeho chceme během rehabilitační jednotky dosáhnout, na písemném vyjádření lékaře, individuálních schopnostech a možnostech klienta, ale také na možných rizicích“. Stejně tak určování kontraindikací je individuální.

Indikace jsou z interního lékařství, ortopedie a neurologie. Z interního lékařství to může být například; diabetes mellitus neboli cukrovka, onemocnění srdce nebo astma. Dále z ortopedie je to například; skolióza páteře od 25-30 stupňů, kyfóza, svalová disbalance,

amputace končetiny a z neurologie jsou to například tyto onemocnění; dětská mozková obrna, centrální mozkové příhody, epilepsie, rozštěp páteře a další.

Kontraindikace můžeme rozdělit na lékařské nebo obecné. Z hlediska lékařství jsou to kontraindikace taktéž spojené s interním lékařstvím (poruchy krvácivosti a srážlivost krve, nestabilní angína pectoris a další), ortopedií (skolióza nad 30 stupňů, akutní stadium při výhřezu ploténky, zvýšená lámavost kostí a další) a neurologii (roztroušená skleróza v akutním stádiu a další). Obecné kontraindikace jsou například; nesouhlas klienta s léčbou, strach z koně nebo alergie na srst, zhoršení základní diagnózy během terapie a další.

2.4.3 Realizační tým

- Lékař – provádí vyšetření klienta; na základě vyšetření je indikování hipoterapie doporučeno, nebo zamítnuto; lékař průběžně sleduje a zapisuje výsledky terapie; lékař není osobně přítomen na terapii, ale měl by komunikovat s fyzioterapeutem, který je na terapii přítomen.
- Fyzioterapeut nebo ergoterapeut– odpovídá za průběh terapeutické jednotky; měl by být vždy přítomen; musí mít specializační kurz hipoterapie; vybírá koně pro klienta a určuje jeho tempo.
- Jezdecký instruktor/cvičitel jezdeckví – osoba, která ručí za stav stáje, zdravotní stav koní a jejich výcvik; vede koně během terapie
- Asistent/pomocník– plnoleté, proškolená osoba, které pomáhá terapeutovi; měla by mít znalost práce s koňmi a zároveň zdravotně postiženými lidmi; využívají se 1 až 2 pomocníci podle potřeb klienta.
- Hiporehabilitační kůň – kůň vhodně vybraný pro klienta, který je určen a speciálně vycvičen pro účely hiporehabilitace
(Jirásková et al., 2010, 70)

2.4.4 Terapeutická jednotka

Jednotku hipoterapie musí vést fyzioterapeut nebo ergoterapeut se speciálním kurzem pro hipoterapii. Kůň musí být speciálně připraven a používán jen pro hiporehabilitační účely. Kůň by měl mít licenci, tedy splněnou specializační zkoušku. Kůň je přidělen individuálně pro každého klienta dle pohybu koňského hřbetu, šířky a výšky koně, tak aby odpovídal požadavkům terapeuta pro dosažení rehabilitačního cíle.

Terapeutické jednotka má individuální délku dle potřeb klienta. Obvyklá délka je 10–20 minut. Minimálně by měli být 1–2 terapeutické jednotky týdně. Celková hipoterapie by měla trvat alespoň 3 měsíce.

Průběh terapie: Přivítání, nasednutí, vlastní terapie – pouze krok – rychlost, směr a terén volí terapeut. Konec terapie: relaxace, sesednutí, kontakt s koněm, rozloučení (ČHS, 2009-2020).

2.4.5 Kůň v hipoterapii

Při výběru koně pro hipoterapii záleží na jeho exteriéru a povaze. Dle Jirásková et al. (2010, 74) je zásadním výchozím parametrem pro výběr koně cíl terapie a zvolený postup. „Volba koně pro daného klienta je vždy věcí terapeuta. Jedině on může posoudit, zda mechanika pohybu koně odpovídá potřebám klienta“ (Jirásková et al., 2010, 74).

Z hlediska mechaniky pohybu, na kterou se zaměřujeme v HT, dělíme koně na stimulační a inhibiční (relaxační). Stimulační pohyb je zajištěn prací hřbetu ve všech prostorových rovinách, z nichž jedna může být dominantní nesení, a kadencí kroku a kmihem. Zachována musí být podmínka prostornosti. Proto v HT nevyužíváme plemena koní s drobným, málo prostorným krokem a rychlou kadencí. U těchto koní se totiž ztrácí základní princip hipoterapie – podobnost mechaniky pohybu koně a člověka.

Dalším hodnoceným parametrem při volbě koně pro daného klienta je typ aplikace a nutnost jistění terapeutem. V tomto případě může být posuzována výška koně ve hřbetě. Práci hřbetu ovlivňují i vnější podmínky – členitost terénu, podklad, na kterém terapii provádíme, a způsob vedení koně, kterým můžeme ovlivnit rychlost pohybu, kadenci a prostornost korcu. Při různém způsobu vedení koně můžeme na stejném koni stimulovat svalový tonus klienta (rychlejší ohyb, tvrdší podklad, členitý terén), při relaxačním požadavku naopak tempo volnější, prostornost přiměřenou a měkký terén bez nerovností (Jirásková et al., 2010, 74).

Vhodné plemena

Pro hipoterapii jsou vhodná plemena koní, která mají mohutnější stavbu těla a klidný temperament. Tyto plemena musí být také hodně učenlivá a klidná jak už při výcviku koně nebo přímo při provádění terapie. Terapie je pro koně velmi psychicky náročná. Vhodná plemena pro hipoterapii – viz kapitola 2.3.3 Plemena koní v České republice.

Výcvik koně pro hipoterapeutické účely

Do speciální přípravy by měl být kůň zařazen po absolvování základního výcviku. Cílem základního výcviku je důkladná příprava koně pro všestranné využití jako jezdeckého koně podle jednotných zásad se správným návykem na stejné pomůcky. To platím jak pro koně ježděné klasickým anglickým stylem, tak i pro westernově připravované koně a stejně tak pro kočárové nebo tažné koně.

Přípravu pro terapeutické účely dělíme:

- na fyzickou přípravu koně – práce pod sedlem na jízdárně zahrnuje drezurní průpravu včetně práce na dvou stopách, skokový výcvik pod jezdcem i ve volnosti, práce v terénu, u kočárových a tažných chladnokrevných koní můžeme zařezovat práci v zápřeži – koně při ní zapojují jiné svalové skupiny než pod sedlem,

- nácvik specifických dovedností – nácvik reakcí např. na létající míče, berle, příjezd vozíku, přistupování k rampě – např. využitím Parelliho sedmi her,

- na přípravu na vlastní práci s klientem– využití figuranta k simulaci situací pod klientem,

- součástí přípravy musí být odpočinek– jak pasivní (výběh, pastvina, klid ve stáji), tak aktivním (ideální je vyjíždka do terénu).

V ideálním případě je možné postupně koně navykat na nové podněty vedle staršího zkušeného koně, což mladému koni pomáhá zvládnout zátěž především na začátku. Vlastní práce v terapii. Časem se mladý kůň naučí rozlišovat práci pod jezdcem a práci pod klientem. To je důležité pro práci koně – terapeuta; s věkem a zkušenostmi se kůň naučí velmi dobře rozlišovat, kdy a co si smí dovolit pod jezdcem a kdy naopak nesmí udělat ani krok navíc. To dělá z koně „profesionály terapeuty“ (Jirásková et al., 2010, 41).

I u starších koní by se měla dále zařezovat drezurní práce. Zejména v hipoterapii pozorujeme, jak si zkušený koně vypracovávají vlastní mechanismy, kterými přijímají na hřbetě klienty. U zkušených koní pozorujeme snahu přizpůsobit svůj pohybový stereotyp možnostem klienta, kůň jde tzv. ze široka a u zkušených koní pozorujeme, že jsou schopni sladit své těžiště s těžištěm klienta. Výsledný pohyb práce hřbetu se blíží práci hřbetu soumara, ale při zachování pružnosti hřbetu a prostornosti a kmihu chodu. Zařazením drezurní práce včetně práce na dvou stopách docílíme srovnání koně, pružně fungujícího hřbetu koně, jeho rovnováhy, pravidelnosti chodů, udržení kmihu (Jirásková et al., 2010, 42).

Důležité je koně udržet v psychické pohodě. Cvičitel by měl umět posoudit, kdy kůň už ztratil o práci zájem, a hlavně kdy se to začne projevovat na jeho pohybu. Unavený kůň

neposkytuje kvalitní hybné impulzy. Především u starších koní je třeba pozorně sledovat, jak kůň přistupuje k práci, zda kůň jeví o práci zájem nebo zda se u něj neprojeví známky únavy, rezignace nebo v nejzazším případě prvky naučené bezmocnosti (Jirásková et al., 2010, 42).

2.4.6 Terapeutické polohy klienta na koni

Poloha klienta na koni je důležitou součástí správného vedení terapeutické jednotky. Je závislá na diagnóze klienta. Volní polohy určuje fyzioterapeut na základě stupně psychomotorického vývoje a cíl terapie (Jirásková et al., 74). Klient by měl mít ve všech terapeutických polohách ochrannou přilbu na hlavě, pokud je to možné. Terapeutických poloh v hipoterapii je 7. Jsou to polohy:

- Sed (základní terapeutická poloha),
- Pytel (indián),
- Poloha v leže na břicho proti směru jízdy s oporou o záď koně,
- Poloha obrácený sed,
- Poloha leh na břicho po směru jízdy,
- Poloha v sedu s držením,
- Asistovaný sed.

V mé bakalářské práci jsem se rozhodla popsat první tři terapeutické polohy. Jsou to polohy sed, pytel (indián) a poloha v lehu na břicho proti směru jízdy s oporou o záď koně.

Poloha – sed

Základní terapeutickou jednotkou je poloha sed. Používá se pro klienty, kteří jsou schopni sedět na koni. Sed je obecně základní poloha při jízdě na koni. Při hipoterapii se nepoužívá klasický jezdecký sed, který je nejčastěji v anglickém nebo westernovém sedle, ale jde o tzv. balanční sed. Je to sed bez sedla. Každý klient se snaží zaujmout takovou polohu balančního sedu, která je pro něho nejvhodnější. Cílem je zaujmout optimální polohu balančního sedu, aby byl pro klienta impulz pohybu koně co nejefektivnější.

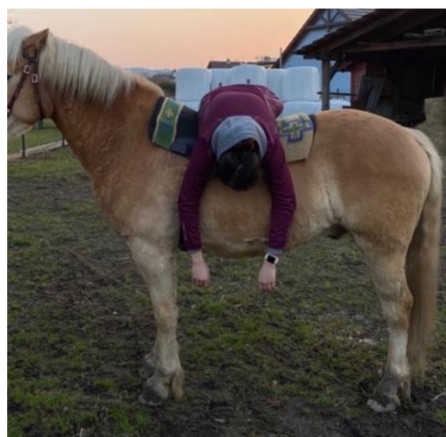

Obrázek 6. Sed při hipoterapii bez sedla v porovnání se sedem jezdeckým ve westernovém

Poloha pytel (indián)

Tuto polohu volíme pro klienta, který nemá dostatečnou abdukcí v kyčelních kloubech nebo má nedostatky ve vzpřímení trupu. Znamená to, že klientovi nedovolují kyčelní klouby dostatečné roztažení nohou, aby si mohl sednout na koně. Klient je při této poloze položen na hřbet koně a horní i dolní končetiny mu visí volně podél těla koně. Při poloze pytel dochází k dobrému uvolnění bederní páteře. Nevýhodnou je, že je poloha pytel poměrně

nepohodlná, protože při kroku koně může docházet k dráždění břicha. Používá se tedy spíše na relaxování.

Obrázek 7. Poloha pytel (indián)

Poloha v lehu na břicho proti směru jízdy s oporou o zád' koně

Klient může tuto polohu zaujmout, pokud dosahuje úrovně primárního vzpřímení. Klient je položen na hřbet koně proti směru jízdy tak, že dolní končetiny volně visí podle plecí koně. Klient má možnost zaujmout polohu v opoře o předloktí nebo v relaxovaném lehu na koňském hřbetu koně, kdy dolní i horní končetiny visí podle koně a hlava leží na uchu. Jediná tato pozice dovoluje sundání bezpečnostní přilby (Jirásková et al., 2010, 78).

Obrázek 8. Poloha v lehu na břicho

Obrázek 9. Poloha v lehu na břicho s oporou o předloktí

3 CÍLE PRÁCE

3.1 Hlavní cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza hipoterapeutických služeb v Hipocentru Poličná. Zaměřuje se také na případovou studii Hipocentra v Poličné.

3.2 Dílčí cíle a úkoly práce

- Definovat základní pojmy v oblasti hipotapie, hiporehabilitace v daném centru.
- Získat a utříbit informace v současných trendech hipoterapie.
- Vytvořit případovou studii Hipocentra Poličná
 - Představit a popsat Hipocentrum Poličná,
 - Sestavit SWOT analýzu a rozebrat současný stav,
 - Navrhnout doporučení pro zdokonalení současné situace a trendů.

4 METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Jako metodiku zpracování dat pro mou bakalářskou práci jsem zvolila případovou studii, která se řadí do oblasti kvalitativního výzkumu.

Další informace byly získány pomocí vybraných metod pro sběr dat. Vybrány byly tyto metody: dotazník, rozhovor a pozorování.

Respondenti pro dotazníkové šetření byli vybráni podle stálé klientely Hipocentra Poličná. Dotazníky jsme jim osobně předávala v tištěné formě.

4.1 Metody sběru dat

Ke sběru dat jsem využila dotazník, rozhovor a pozorování.

Dotazník

Dotazník je snad nejpoužívanější pedagogickou výzkumnou technikou vůbec. Není specifický pouze pedagogickou technikou, ale je používán i v sociologických, demografických, psychologických a dalších šetřeních, zabývajících se člověkem. Podstatou dotazníku je zjištění dat a informací o respondentovi, ale i jeho názorů a postojů k problémům, které dotazujícího zajímají. Dotazník je koncipován jako baterie otázek, na něž respondent odpovídá buď formou jednoduchých odpovědí typu „ano“, „ne“, resp. „nevím“, případně jako soubor otázek, k nimž je vždy přiřazená sada možných odpovědí, z nichž si dotazovaný vybírá pro sebe nejpříjemnější alternativu (Pelikán, 1998, 104-105)

V dotazníku můžeme mít 3 typy otázek a to uzavřené, polouzavřené a otevřené.

- *Uzavřené*, pro něž je charakteristická nabídka všech variant odpovědí. Respondent si musí jednu z nabídnutých variant vybrat. Nemá možnost své vlastní volby;
- *Polouzavřené*, jsou otázky, které nabízejí baterii variant odpovědí, ale ponechávají možnost respondentovi pro volbu vlastní varianty nebo v některých případech dávají možnost vysvětlení volby té které odpovědi;
- *Otevřené*, nenabízejí žádnou variantu odpovědi, ponechávají respondentovi plnou volnost pro samostatné vyjádření (Pelikán, 1998, 107-108)

Rozhovor (interview)

Je ústní forma dotazování respondentů na předem určené otázky.

Rozhovor je první z doposud uvedených explorativních technik, která se neopírá o písemné vyjádření respondenta, ale vychází z ústní komunikace (Pelikán, 1998, 117)

Šimová (2010) tvrdí, že ústní dotazování je výhodné s ohledem na možnost prohloubení či zopakování otázky, možnost analyzovat shodu odpovědí s chováním dotazovaného a ihned zaznamenat údaje. Nevýhodou interview je míra, kterou tazatel může ovlivnit výsledek zkoumání s ohledem na návodnost otázek. Další formou ústního dotazování je telefonická forma.

Pozorování

Pozorování je forma získávání informací, kterou používáme v běžném životě. Někteří si tuto formu získávání informací ani neuvědomují, protože je to pro ně naprosto běžné. Pozorování může být tedy cílené za určitým cíle, který si jedinec určí nebo bezvědomé, které často jedinec nevnímá. Pozorováním si jedinec vytváří další zkušenosti v dané činnosti nebo aktivitě, kdy sleduje někoho, kdo je v dané činnosti, aktivitě zkušenější než on. Dále pozorováním můžeme vypožorovat jev nebo trend, který je typický pro danou oblast.

Frejenčík (2000) charakterizuje pozorování jako plánovitě selektivní metodu. Pozorovatel si předem určí, co bude pozorovat, případně na co se bude soustředit.

4.2 Případová studie

Obecná definice případové studie nám říká, že jde o intenzivní studium jednoho případu – tedy jedné situace, jednoho člověka, jednoho problému. Případová studie je metoda ve skrze kvalitativní, neboť dokáže dokonale splnit základní cíle kvalitativního výzkumu – zkoumá současné fenomény do jejich hloubky v jejich skutečném kontextu, zvláště v případě, kdy nejsou hranice mezi fenoménem a jeho kontextem zcela jasné (Yin, 2009, 18).

„Intenzivní studie jednoho případu, kde je účelem studie – přinejmenším částečně – objasnit širší třídu případů (populaci)“ (Gerring, 2007).

Základní výhodou případové studie je fakt, že zkoumá konkrétní případ v jeho komplexnosti a pracuje s velkým množstvím údajů týkajících se právě jednoho případu (eventuálně případů více v rámci tzv. mnohanásobné případové studie). Primární jsou dále

vztahy v rámci studie a souvislosti zkoumaných jevů. Nevýhodou případové studie je možnost zobecňování výsledků a jejich aplikace na jiné, byť podobné případy (Yin, 2009, 19).

4.3 SWOT analýza

SWOT analýza poskytuje nástroj v podobě komplexní metody kvalitativního vyhodnocení veškerých fungování organizace (ziskové i neziskové) a její současné pozice. SWOT analýza se skládá ze dvou částí: **SW analýza** – hodnocení silných a slabých vnitřních stránek firmy a **OT analýza** – hodnocení příležitostí a hrozeb na trhu (Moudrý, 2015, 56).

Horáková (1992) tvrdí, že se jedná o celkovou analýzu vnějších a vnitřních činitelů. Jejím účelem je posouzení vnitřních předpokladů podniku, které ovlivňují uskutečnění podnikatelského záměru. Současně podrobuje rozboru i vnějších omezení a hrozby, které diktuje trh.

Analýza vnějšího prostředí

Umožňuje rozlišit atraktivní příležitosti, které mohou organizaci přinést výhody. Současně též vybízí k zamyšlení nad problémy, se kterými se bude organizace potýkat. Příležitosti by měly být posuzovány z hlediska jejich atraktivnosti a pravděpodobnosti úspěchu, rizika naopak z hlediska vážnosti a pravděpodobnosti vzniku rizikové situace (Moudrý, 2015, 57).

Analýza vnitřního prostředí

Zahrnuje silné a slabé stránky firmy, na nichž je možné stavět a dále je rozvíjet, nebo které je třeba minimalizovat a potlačovat. Vnitřní prostředí firmy je z dlouhodobého hlediska vhodné poměřovat na základě stanovených kritérií a sledování vývoje, případové srovnávání s konkurencí (optimálním zdrojem) (Kozel, 2006, 39).

5 Výsledky

V této kapitole představuji výsledky, které vznikly z případové studie. Dále také z dotazníků, rozhovorů a pozorování.

5.1 Případová studie

5.1.1 HipocentrumPoličná

Hipocentrum Poličná neboli HipoPoličná je menší hipocentrum, které se nachází v obci Poličná. Poličná je malá obec, která leží nedaleko města Valašské Meziříčí. Majitelkou hipocentra je velmi milá paní MUDr. Eva Kubínová. S manželem založili tohle malé centrum proto, aby mohli pomáhat ostatním lidem, kteří mají děti s handicapem a hipoterapie je pro ně jednou z forem jak svému dítěti pomoci. Paní Kubínová spolupracuje s fyzioterapeutkou Mgr. Monikou Marešovou, za kterou dříve dojížděla do Rajnochovic na hipoterapii se svým dítětem. Monika je nyní fyzioterapeut, který vede hipoterapie v HipoPoličná.

5.1.2 Materiálně – technické zázemí

Hipocentrum vlastní materiálně – technické zázemí, které umožňuje poskytování hipoterapeutických služeb. Součástí areálu jsou stáje, výběhy, písková jízdná, nástupová rampa a sedlovna. Dále se v areálu nachází 6 koní z toho jsou 4 koně určeni na hipoterapii. V sedlovně jsou umístěny ohlávky a madla na koně, které se používají pro hipoterapii.

5.1.3 Nabízené služby

HipoPoličná nabízí služby v oblasti hipoterapie. Hipoterapie je léčebná metoda pro lidi s tělesným nebo mentálním postižením za přítomnosti koně.

HipoPoličná nabízí hipoterapeutické jednotky 2x týdně, a to v pondělí a pátek od 15:30 do 17:30. Na hipoterapii je potřeba se dopředu objednat. Jedna hipoterapeutická jednotka trvá 15–20 minut dle stavu a schopnosti dítěte. Cena za jednotku terapie je 300 Kč.

HipoPoličná pořádá intenzivní týdny hipoterapie, které jsou 5 dní v jednom měsíci. Termíny pro letošní intenzivní týdny jsou 25-29.6, 23-27.7 a 27-31.8. Hipoterapie probíhá celý den. Je rozdělaná do dvou bloků na dopolední a odpolední. Dopolední blok začíná v 8:40 a končí v 10:40, následuje odpolední blok, který začíná v 14:00 a končí v 17:00. Za jeden den se může přihlásit 15 dětí. Délka a cena hipoterapie se nemění. Dále je možné domluvit návštěvu pro školku či školu, která je speciálně zaměřená na děti s handicapem.

5.1.4 Cílové skupiny

Rodiny s dětmi – HipoPoličná se zaměřuje především na rodiny s dětmi, které mají alespoň jedno dítě s tělesným nebo mentální postižením. Věkové rozmezí dětí je 4-10 let, tedy předškolní a mladší školní věk. Tyto rodiny využívají služeb HipoPoličná.

Školy a školky – tato cílová skupina je velmi úzce specifikována a zaměřena pouze na školy a školky, které navštěvují děti s handicapem. Např.: Mateřská škola speciální Křižná, Valašské Meziříčí.

5.1.5 Propagace

Hipocentrum využívá pouze propagační služby prostřednictvím Facebooku, kde má vytvořenou stránku s názvem „HipoPoličná“. Zde na Facebooku přidává nejaktuálnější informace o akcích, které se budou konat. Na facebookových stránkách HipoPoličná můžeme najít také fotky koní, certifikátů a areálu.

5.1.6 Licence

HipoPoličná je vlastníkem licence od ČHS (česká hiporehabilitační společnost). Je tedy oprávněna vykonávat služby hiporehabilitace. Čtyři koně mají složené odborné zkoušky způsobilosti pro vykonávání hiporehabilitace.

5.2 SWOT Analýza

Tabulka 1.

SWOT Analýza HipoPoličná.

SWOT Analýza HipoPoličná		
Vnitřní prostředí	Silné stránky	Slabé stránky
	Stálá a spokojená klientela Písková jízdárna, WC Přijatelná cena Strategická poloha Využití Facebooku pro informace	Malé využití reklamy Neexistující webové stránky Součástí areálu není hala, šatny V areálu je sice 6 koní, ale na hipoterapii jsou využiti pouze 2-3 -> větší využití koní
Vnější prostředí	Příležitosti	Hrozby
	Využití technologické komunikace Nové cílové skupiny Rozšíření nabídky služeb Lepší přizpůsobení areálu – hala, více koní	Nepřízeň počasí Nemoc koní Možná konkurence Nemoc zaměstnanců

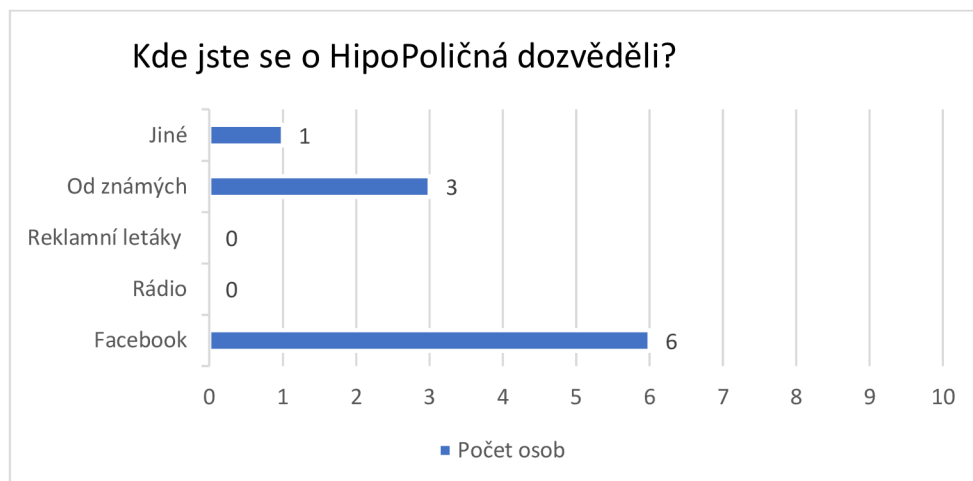
5.3 Výsledky dotazníku

Dotazníky jsem si nachystala přes online platformu, vytiskla a následně osobně rozdala respondentům. Jakmile jsem dostala odpovědi, zpracovala jsem z nich grafické znázornění. Dotazníkové šetření bylo dvojití. První skupinou respondentů byli klienti a druhou zaměstnanci. Celkový počet klientů byl 10 a zaměstnanci byli 2.

Dotazník klienti

Otázka č. 1 – Kde jste se o HipoPoličná dozvěděli?

Z první dotazníkové otázky vyplývá, že 6 dotazovaných se dozvědělo o Hipocentru Poličná na Facebooku, což je, s velmi špatnou reklamou centra, vysoký počet lidí. Druhým zdrojem informací se stali s 3 hlasy Známí a posledním zdrojem informací s 1 hlasem je skupina Jiných.

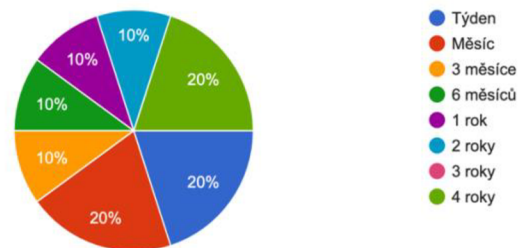

Obrázek 10. Jak se respondenti dozvěděli o hipocentru.

Otázka č. 2 – Jak dlouho hipoterapii navštěvujete?

Druhá otázka zjišťovala, jak dlouho respondenti hipoterapii navštěvují. Z grafu je vidět, že odpovědi byly velmi různorodé. Každý dotazovaný navštěvuje hipoterapii jinak dlouho. Nejčastější schody byli ve 4 letech, týdnu a měsíci.

Jak dlouho hipoterapii navštěvujete?
10 odpovědí

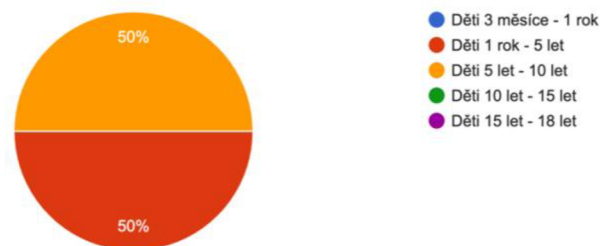

Obrázek 11. Jak dlouho klienti hipoterapii navštěvují.

Otázka č. 3 – Jaký je věk klienta?

Následující otázka zjišťovala věk klientů, kteří hipoterapii navštěvují. Z grafu můžeme vidět, že první polovina jsou děti ve věku 1-5 let a druhá polovina ve věku 5-10 let.

Jaký je věk klienta?
10 odpovědí

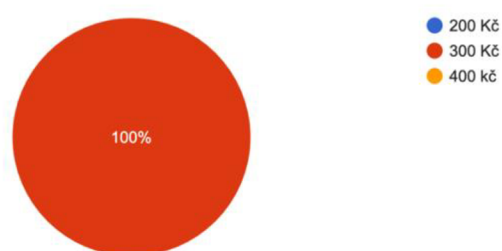

Obrázek 12. Věkové skupiny klientů.

Otázka č. 4 – Jaká je cena hipoterapeutické jednotky?

Čtvrtá otázka se zaměřovala na cenu hipoterapie. Všichni dotazovaní se shodli na stejné ceně 300 Kč, což i odpovídá reálné ceně. Je tedy vidět, že klienti jsou o ceně dobře informováni. Stejná otázka byla položena také zaměstnancům hipocentra. Odpověď se nelišila.

Jaká je cena hipoterapeutické jednotky?
10 odpovědí

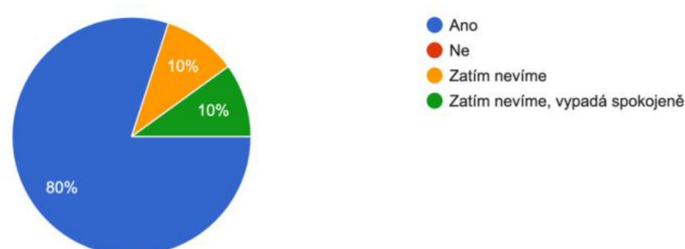

Obrázek 13. Cena hipoterapeutické jednotky.

Otázka č. 5 – Vidíte u svého dítěte výsledky?

Další otázka zjišťovala, jestli rodiče u svého dítěte vidí výsledky. Je to také zjištění, jestli je hipoterapie jako léčebná metoda účinná. V 80 - ti procentech dotazovaných vidí rodiče u svého dítěte výsledky, což je velmi dobré zjištění. Ostatních 20 procent zatím výsledky nevidí, protože hipoterapii navštěvují kratší dobu.

Vidíte u svého dítěte výsledky?
10 odpovědí

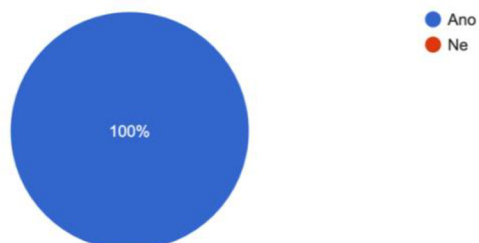

Obrázek 14. Výsledky hipoterapii u dětí

Otázka č. 6 – Jste spokojeni se službami hipocentra?

Poslední otázka se zaměřovala na spokojenost klientů hipocentra. Všichni klienti jsou velmi spokojeni se službami, které hipocentrum nabízí.

Jste spokojeni se službami hipocentra?
10 odpovědí

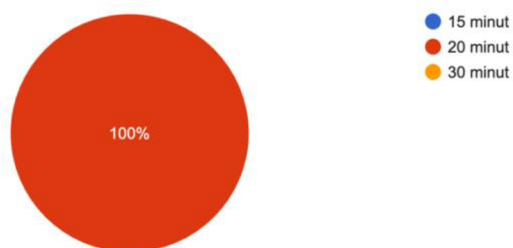
Obrázek 15. Spokojenost klientů.

Dotazník zaměstnanci

Otázka č. 1 – Jak dlouho trvá jednotka hipoterapie?

První otázka v dotazníku pro zaměstnance tudíž i provozovatele areálu zjišťovala, jak dlouhá je jedna hipoterapeutická jednotka. Z grafu vyplívá, že jednotka hipoterapie v HipoPoličná trvá 20minut.

Jak dlouho trvá jednotka hipoterapie?
2 odpovědi

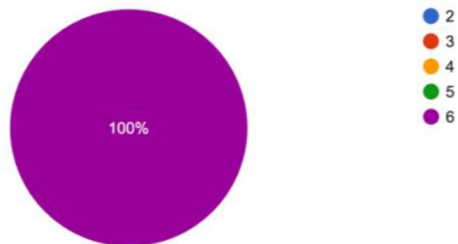

Obrázek 16. Délka hipoterapeutické jednotky.

Otázka č. 2 – Kolik koní je v areálu celkem?

Z druhé dotazníkové otázky vyplývá, že koní v areálu je celkem 6, ale plně jsou využívání 2-3 koně.

Kolik koní je v areálu celkem?
2 odpovědi

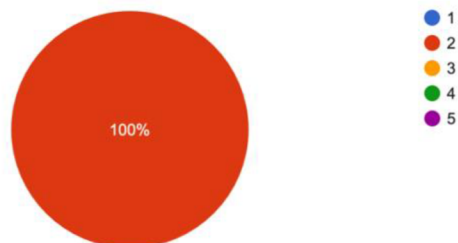

Obrázek 17. Kolik koní je v areálu celkem.

Otázka č. 3 – Kolik koní je využito na hipoterapii?

Z třetí dotazníkové otázky vyplývá, že na hipoterapii jsou využiti pouze 2 koně, což je celkem málo, když je v areálu 6 koní. Není to ani polovina z celkového počtu koní.

Kolik koní je využito na hipoterapii?
2 odpovědi

Obrázek 18. Kolik koní je využito na hipoterapii.

Otázka č. 4 – Kolik klientů navštíví denně hipoterapii?

Čtvrtá otázka se zaměřuje na počet klientů, kteří navštěvují hipoterapii. Z dotazníku bylo zjištěno, že hipoterapii navštěvuje 6 klientů pravidelně mimo intenzivní týdny hipoterapie a 15 klientů na intenzivních týdnech hipoterapie.

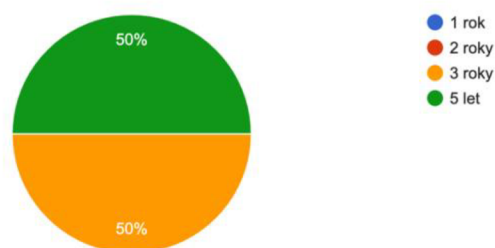

Obrázek 19. Kolik klientů navštíví hipoterapii.

Otázka č. 5 – Jak dlouho hipoterapii provozujete?

Další otázka se týkala doby provozování hipoterapie zaměstnanců. Můžeme vidět, že každý zaměstnanec provozuje hipoterapii jinak dlouho. Fyzioterapeutka Mgr. Marešová provozuje hipoterapii 5 let a paní MUDr. Kubínová 3 roky. Tudiž v Hipocentru Poličná se provozuje hipoterapie 3 roky.

Jak dlouho hipoterapii provozujete?
2 odpovědi

Obrázek 20. Doba provozu hipoterapie.

Otázka č. 6 – Je součástí areálu nástupní rampa?

Šestá otázka se zabývala tím, jestli je součástí areálu nástupní rampa. Z odpovědí jasně vidíme, že nástupová rampa je součástí areálu. Nástupní rampa umožňuje bezpečný nástup dítěte na koně a nemusí ho tam rodič složitě vyzvedávat.

Je součástí areálu nástupní rampa?
2 odpovědi

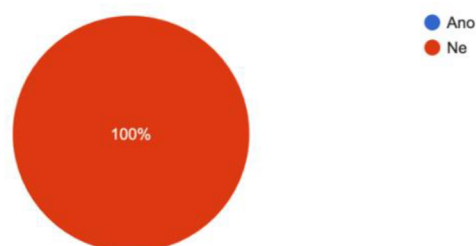

Obrázek 21. Vybavení areálu nástupní rampou.

Otázka č. 7 – Je součástí areálu krytá hala?

V této otázce jsem zjišťovala, jestli je součástí areálu krytá hala. HipocentrumPoličná bohužel není vybaveno krytou halou, což je velký nedostatek, protože za nepříznivého počasí musí být hipoterapie zrušena.

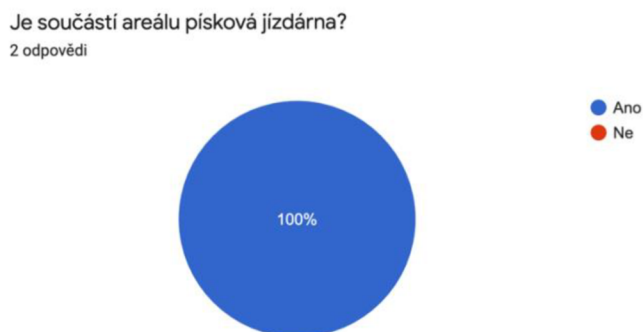
Je součástí areálu krytá hala?
2 odpovědi

Obrázek 21. Vybavení areálu krytou halou.

Otázka č. 8 – Je součástí areálu písková jízďárna?

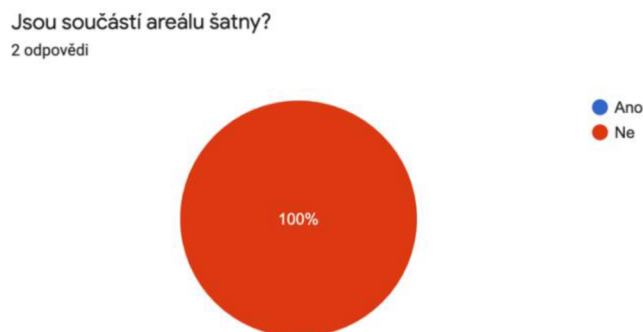
Sedmá otázka byla zaměřena na fakt, jestli je součástí areálu písková jízďárna. Z grafu můžeme vidět, že písková jízďárna se v Hipocentu Poličná nachází.

Obrázek 22. Vybavení areálu pískovou jízďárnou.

Otázka č. 9 – Jsou součástí areálu šatny?

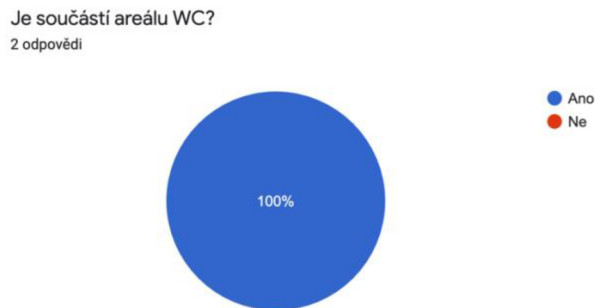
Další otázkou bylo zjištění, zdali jsou v areálu hipocentra šatny. Zjistila jsem, že součástí areálu šatny, kde by se klienti mohli převléci a nechat si tam věci, nejsou.

Obrázek 23. Vybavení areálu šatny.

Otázka č. 10 – Je součástí areálu WC?

Předposlední otázkou bylo zjistit, jestli je součástí areálu WC. Z dotazníku bylo zjištěno, že WC je součástí areálu, což je velmi podstatnou a dobrou informací pro klienty.

Obrázek 24. Vybavení areálu WC.

Otázka č. 11 – Nabízí centrum služby mimo hipoterapii? (Vyjížd'ky, tábory...)

Závěrečná otázka měla za úkol získat informace o tom, jestli Hipocentrum Poličná nabízí i jiné služby než hipoterapii. Bylo zjištěno, že Hipocentrum Poličná nenabízí žádné další služby, což je škoda, protože by to centru mohlo rozšířit klientelu a přinést více finančních prostředků.

Obrázek 25. Ostatní služby

5.4 Výsledky rozhovorů

Provozovatelkou areálu je paní MUDr. Eva Kubínová, která mi vyplnila dotazník. Poté jsem se paní Kubínové zeptala na doplňující otázky.

Otázka č.1 – Jsou koně využívány i na jiné aktivity, než je hipoterapie?

„Koně v současné době jsou využívány pouze na hipoterapii, ne na nic jiného. Předtím se na koních jezdilo i na vyjížďky do přírody, ale nemělo to na koně dobrý vliv. Byli neklidní a nebylo to vhodné pro účely hipoterapie“

Otázka č.2 – Chtěla byste v budoucnu pořídit další koně, kteří by se nevěnovali jenhipoterapii?

„Zatím ne, protože na to momentálně nemáme kapacitu.“

Otázka č.3 – Jaké jsou vaše plány do budoucna?

„Do budoucna bychom možná chtěli rozšířit klientelu, tudíž i pořídit další koníky. Bavíme se, ale o hodně vzdálené budoucnosti. Momentálně jsme spokojeni s tím, co máme.“

Další doplňující otázky jsem položila fyzioterapeutce Mgr. Monice Marešové, která mi také vyplnila i dotazník.

Otázka č. 1 – Jaký je průběh hipoterapie?

„Dítě nastoupí z rampy na přichystaného koně a následně jede. Dítě sinapolohuji do správné polohy, kterou určím podle jeho handicapu a pokračujeme vpřed krokem. Podle potřeby a domluvy s vodičem určí tempo. Když potřebuji dítě dát do jiné polohy tak zastavíme, přepolohuji dítě a rozejdeme se. Děti si mohou v průběhu koně hladit nebo se ho různě dotýkat.“

Otázka č. 2 – Jaké jsou nejčastější handicapy dětí, které hipoterapii navštěvují?

„Je to různé, ale nejčastěji autismus, downův syndrom a mentální poruchy.“

Otázka č. 3 – Jak dlouho pracujete jako fyzioterapeutka?

„Jako fyzioterapeutka pracuji 5 let. Současně se i hipoterapii věnuji 5 let.“

Otázka č. 4 – Jste se službami hipocentra spokojená?

„Ano jsem. S paní Kubínovou se znám již delší dobu a rozumíme si, tudíž se mi zde i dobře pracuje.“

5.5 Výsledky pozorování

Pozorováním bylo zjištěno, že hipoterapie v Hipocentru Poličná funguje velmi dobře a klienti jsou s ní spokojeni. Děti rády jezdí na koni, smějí se, někteří si i zpívají písničky. Bylo pro mě zajímavé se hipoterapie zúčastnit. Jsem ráda, že jsem mohla vidět, jak hipoterapeutická jednotka probíhá. Také, že jsme viděla i jiné polohy než sed. Mgr. Monika Marešová je velmi zkušená fyzioterapeutka a přesně ví, jakou polohu pro dítě zvolit. Byla jsem také přítomna na hipoterapii, když dítě vůbec nechtělo jezdit na koni. V tomto případě zachovala Monika klidnou hlavu a dítě vůbec nenutila nasednout na koně. Chtěla, ať dítě ví, že se zde má dobře a nečeká ho nic hrozného. Paní MUDr. Kubínová se hipoterapie účastní jako vodič koně. Jde na ni vidět její klidný přístup, což je velmi dobré pro koně, kterého vede. Kůň si k ní vytvoří důvěru a poté ji dobře poslouchá, když má zpomalit nebo zrychlit krok. Já osobně jsem byla velmi spokojená s návštěvou Hipocentra Poličná.

6 Diskuze

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce byla analýza hipoterapeutických služeb v Hipocentru Poličná. Respondenty pro dotazníkové šetření jsem vybírala podle stálé klientely hipocentra a podle zaměstnanců, kteří tam pracují. Jelikož je Hipocentrum Poličná malé středisko tak se mi podařilo sehnat pouze 10 klientů a 2 stálé zaměstnance. Respondentky jsem oslovila dotazníky v tištěné formě, které jsem jim osobně předala. Všichni oslovení byli velmi milí a ochotní.

Dotazníky jsem rozdělila do dvou skupin, a to na skupinu klientů (rodičů) a zaměstnanců hipocentra.

První otázka v dotazníku zjišťovala, kde se klienti o hipocentru dozvěděli. Nejvíce klientů odpovědělo, že se o hipocentru dozvědělo na sociálních sítích, přesněji na Facebooku. Na to, že hipocentrum Poličná nemá žádnou reklamu je tohle velmi dobrý výsledek. Jde vidět, že stránky na Facebooku fungují a lidé z nich mají dobré informace.

Duhou otázkou v dotazníkové anketě pro klienty byla otázka, která zjišťovala, jak dlouho rodiče se svým dítětem hipoterapii navštěvují. Týkalo se to návštěvnosti obecně, jak v hipocentru Poličná nebo v jiných centrech. Odpovědi na tuhle otázku byli velmi různorodé, protože každý klient navštěvuje hipoterapii jako léčebnou metodu jinak dlouho. Nejčastější shoda byla ve 4 letech, měsíci a týdnu.

Další otázka se týkala věku dětí, které hipoterapii navštěvují. Z odpovědí vyplynulo, že 50 % dětí je ve věkové skupině 1-5 let a dalších 50 % dětí je ve skupině 5- 10 let. Můžeme tedy vidět, že klientela hipoterapie je velmi vyrovnaná a je v oblasti předškolního a mladšího školního věku.

Následující otázky se ptaly na cenu hipoterapie, výsledky u dítěte a spokojenost. Odpovědi na poslední 3 otázky se ve 100% shodovali. Všichni dotazovaní uvedli, že cena hipoterapeutické jednotky je 300 Kč. Jde vidět, že jsou dobře informováni o ceně hipoterapie. Stejná otázka byla také položena zaměstnancům, kteří také odpověděli, že cena hipoterapie je 300 Kč. Dále také skoro všichni respondenti vidí u svého dítěte výsledky hipoterapie. Pouze jedna klientka, která má dvě děti, zatím výsledky nevidí, protože hipoterapii navštěvuje pouze týden. Věřím, že do budoucna u svých dětí také výsledky uvidí, stejně jako ostatní. Toto zjištění je velmi dobré a přínosné, protože jde vidět, že hipoterapie jako léčebná metoda funguje. Poslední otázka se ptala na spokojenost klientů. Všichni klienti jsou s nabídkou hipocentra velmi spokojeni.

Dotazník pro zaměstnance hipocentra začínal otázkou, která zjišťovala, jak dlouho trvá jednotka hipoterapie. Bylo zjištěno, že jednotka hipoterapie trvá 20 minut. Druhá otázka měla za úkol zjistit kolik koní je v areálu celkem. Zjistila, že v areálu se nachází 6 koní. Následující otázka zjistila, že se v areálu sice nachází 6 koní, ale na hipoterapii jsou využiti pouze 2-3 koně. Myslím si, že 2-3 koně jsou celkem málo a do budoucna by se mohlo využívat více koní. Následující otázka se zaměřovala na klienty, kteří hipoterapii navštěvují. Zjistila jsem, že Hipocentrum Poličná navštěvuje v intenzivních týdnech 15 klientů a stálých klientů mimo intenzivní týdny je 6, ale těchto 6 klientů také navštěvuje intenzivní týdny hipoterapie. Dále byla položena otázka na to, jak dlouho hipoterapii zaměstnanci provozují. Fyzioterapeutka Mgr. Monika Marešová hipoterapii dělá 5 let a paní MUDr. Kubínová 3 roky. Myslím si, že obě dvě jsou velmi zkušené v oblasti hipoterapie.

Zbytek otázek se zaměřoval na vybavení hipocentra. Bylo zjištěno, že Hipocentrum Poličná je na své poměry celkem dobře vybaveno. V Hipocentru Poličná se nachází písková jízdárna, na které jednotky hipoterapie probíhají. Součástí jízdárny je také nástupová rampa, která velmi ulehčí nástup dítěte na koně. Dále je centrum vybaveno WC. V Hipocentru Poličná chybí krytá hala, která by byla výhodou v nepříznivém počasí. Součástí hipocentra nejsou šatny, tudíž se klienti nemají kde převléct. Myslím si, že vybudování haly se šatnami by bylo velmi přínosné.

Na závěr jsem zjistila, že Hipocentrum Poličná nenabízí žádné další služby navíc jako jsou tábory, vyjížděky, lekce jízdy na koni atd. Z mého pohledu by bylo dobré do budoucna tyto ostatní služby zařadit mezi nabídku hipocentra. Hipocentru by to přineslo větší klientelu a větší zisk.

S výsledky dotazníku jsem velmi spokojená. Zjistila jsem, že Hipocentrum Poličná přes drobné nedostatky funguje velmi dobře. Klienti jsou spokojeni se službami, které hipocentrum nabízí, což je nejdůležitější. Spokojený klient = prosperující podnik. Jdou také vidět výsledky hipoterapie, což je výborné, protože jde vidět, že hipoterapie jako léčebná metoda funguje.

7 Závěry

Cílem předkládané bakalářské práce byla analýza hipoterapeutických služeb v Hipocentru Poličná. Tento cíl se dále také zaměřoval na případovou studii Hipocentra v Poličné. V praktické části bakalářské práce se podařilo naplnit hlavní cíl práce.

Analýza hipoterapeutických služeb v Hipocentru Poličná ukázala, že hipocentrum nabízí pouze hipoterapii a žádné ostatní služby navíc. Hipoterapie zde probíhá ucelenou formou, což znamená, že dítě přijde ke koni, seznámí se s ním – hlazení koně v oblasti hlavy a krku. Dále je dítě posazeno na koně do polohy, kterou určí fyzioterapeut, na koně je zařazená relaxace podle potřeby klienta. Hipoterapeutická jednotka v centru probíhá 20 minut a stojí 300 Kč. V centru se nachází WC a písková jízdárna, na které probíhá hipoterapie. Centrum je také vybaveno nástupovou rampou, která pomáhá při nasedání dítěte na koně. Bohužel v centru není krytá hala, tudíž je hipoterapie za nepříznivého počasí zrušena. V centru nejsou ani šatny, proto zde není možnost převléct se nebo si odložit věci.

Klienti jsou se službami hipocentra spokojeni, ale myslím si, že kdyby hipocentrum udělalo pár změn, bylo by to ještě lepší a mohla by se jim rozšířit klientela.

Doporučení pro zlepšení dosavadního stavu

- Vytvoření webových stránek,
- Postavení kryté jízdárny – zabodování šaten, WC,
- Rozšíření chovu koní pro hipoterapii,
- Rozšíření chovu koní pro ostatní služby – vyjížděky, výcviky, tábory,
- Rozšíření nabídky služeb – tábory, vyjížděky,
- Postavení zázemí, ve kterém by bylo i ubytování,
- Jít s dobou – sledování nových trendů v oblasti hiporehabilitace a hipoterapie,
- Inspirace – hledání inspirace u konkurence.

8 Souhrn

Předkládaná bakalářská práce se zabývá analýzou a případovou studií na Hipocentrum v Poličné. Hlavním cílem práce byla analýza hipoterapeutických služeb v Hipocentru Poličná. Dílčími cíli práce bylo získání a utřídění informací o hipoterapeutických trendech, definovat základní pojmy z oblasti hipoterapie a hiporehabilitace, vytvořit případovou studii Hipocentra Poličná – představit a popsat Hipocentrum Poličná, Sestavit SWOT analýzu a rozebrat současný stav, navrhnout doporučení pro zdokonalení současné situace a trendů.

Součástí teoretické části práce je vysvětlení klíčových pojmů v oblasti jezdeckví, hipoterapie, hiporehabilitace a jezdeckých centrech.

Následující kapitola představuje stanovení hlavních a vedlejších cílů bakalářské práce. Dále jsou popsány metody práce pro získání sběru dat a naplnění hlavního cíle.

V praktické části práce je zpracována metoda sběru dat. Ke sběru dat byla použita metoda dotazníkového šetření, rozhovoru a pozorování. Dále je v praktické části práce zpracovaná metoda případové studie a analýzy současných hipoterapeutických služeb, které Hipocentrum Poličná nabízí. Součástí je také SWOT analýza aktuálního stavu hipocentra a doporučení změn, které pomohou ke zlepšení nabídky současných trendů hipoterapie.

Zjistila jsem, že návštěvníci hipocentra jsou se službami spokojeni. Ovšem hipocentrum má určité nedostatky, co se vybavenosti centra týče, např.: krytá hala, šatny.

9 Summary

The presented bachelor thesis deals with the analysis and case study at the hippo center in Poličná. The main goal of the work was the analysis of hippo therapeutic services in the Hippo center Poličná. The partial goals of the work were to obtain and refine information about hippo therapeutic trends, define basic concepts in the field of hippo therapy and hyporehabilitation, create a case study of Hippo centre Poličná - introduce and describe Hippo centre Poličná, compile SWOT analysis and analyze the current state, propose recommendations to improve the current situation and trends.

Part of the theoretical part of the work is an explanation of key concepts in the field of equestrian, hippo therapy, hyporehabilitation and equestrian centers.

The following chapter presents the main and secondary objectives of the bachelor's thesis. The methods of work for obtaining data collection and fulfilling the main goal are also following to be described.

The practical part of the work deals with the method of data collection. The method of questionnaire survey, interview and observation was used for data collection. Furthermore, the practical part of the work elaborates the method of case study and analysis of current hippo therapeutic services that Hippo centre Poličná offers. It also includes a SWOT analysis of the current state of the hippo center and recommendations for changes that will help improve the offer of current trends in hippo therapy.

I found out that visitors to the hippo center are satisfied with the services. However, the hippo center has certain shortcomings in terms of the centre's facilities, such as: a covered hall, changing rooms.

10 Referenční seznam

- cjf.cz (2016). Drezurní úlohy CZ. Retrieved: 23. 3. 2021. <http://www.cjf.cz/discipliny/drezura/pravidla-a-ulohy/drezurni-ulohy-cr/>
- cjf.cz (2016). Vítejte vás na stránkách České jezdecké federace Retrieved: 23. 3. 2021. <http://www.cjf.cz>
- dotihyjc.cz (n. d.) Jockey Club České republiky. Retrieved: 23. 3. 2021. <http://www.dostihyjc.cz>
- Draper, J. (1997). *Kůň a péče o něj: průvodce péčí o koně a poníky*. Praha: Svojtka a Vašut.
- Dušek, J. (2011). *Chov koní* (Vyd. 3). Praha: Brázda.
- Edwards, E. H. (2016). *Velká encyklopedie koní*. Praha: Euromedia
- Ferjenčík, J. (2000). Úvod do metodologie psychologického výzkumu. Praha: Portál
- Gerring, J. (2006). *Case study research: Principles and practices*. Cambridge university press.
- HANUŠOVSKÁ, D. (1995). *Možnosti objektivizace účinků hipoterapie v rámci rehabilitačního pohybového systému*. Rehabilitácia, 3, s. 165-169.
- Hartley Edwards, E. (1992). *Velká kniha o koních*. Bratislava: Gemini.
- Hermesen, J. (2010). *Koně: praktická encyklopedie : [plemena, ošetřování koní, sportovní disciplíny]* (7. vyd, přeložil Kateřina HLAVOVÁ). Čestlice: Rebo.
- Hofbauer, B. (2004). *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál.
- Horáková, I. (1992). *Marketing v současné světové praxi*. V Praze: Grada.
- inside.frei.org (2004-2021). Brading. Retrieved: 23. 3. 2021. [inside.frei.org https://inside.fei.org/fei/about-fei/commercial/branding](https://inside.fei.org/fei/about-fei/commercial/branding)
- Jiskrová, I., Casková, V., & Dvořáková, T. (2010). *Hiporehabilitace*. Brno: Mendelova univerzita v Brně.
- Kozel, R. (2006). *Moderní marketingový výzkum: nové trendy, kvantitativní a kvalitativní metody a techniky, průběh a organizace, aplikace v praxi, přínosy a možnosti*. Praha: Grada.
- labet.cz (2015). Když se otevře drezurní obdélník. Retrieved: 23. 3. 2021. [labet.cz https://www.labet.cz/kdyz-se-otevre-drezurni-obdelnik-px1083516/](https://www.labet.cz/kdyz-se-otevre-drezurni-obdelnik-px1083516/)
- Mahler, Z. (1995). *Člověk a kůň* (ilustroval Jan MAGET). České Budějovice: Dona.
- Micklem, W. (2004). *Příručka jízdy na koni*. V Praze: Knižní klub.

- Moudrý, M. (2015). *Marketing: základy marketingu* (Aktualizované 3. vydání). Prostějov: Computer Media.
- Pávková, J. (2002). *Pedagogika volného času* (Vyd. 3., aktualiz.). Praha: Portál.
- Pelikán, J. (1998). *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum.
- Simová, J. (2010). *Marketingový výzkum*. Liberec: Technická univerzita v Liberci
- SVOBODA, Z., JANURA, M., DVOŘÁKOVÁ, T., & ŽIVNÝ, B. (2011). *Možnosti využití hipoterapie v klinické praxi*. *Rehabilitácia, roč, 48*, 214-221.
- ŠKOLSTVÍ, M., MLÁDEŽE, A. T., & ODBOR, P. M. (2002). *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupný z <<http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>>
- Tettenborn, M. von. (1996). *Škola jezdeckví*. Praha: Svojtka a Vašut.
- Vážanský, M., & Smékal, V. ([asi 1995]). *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido.
- Vogel, C. (2003). *Velká kniha péče o koně: [nenahraditelný praktický průvodce informující o všech pravidlech péče o koně]* (přeložil Eva POLENSKÁ, přeložil Petr JAHN, přeložil Tomáš ČERVENKA). Praha: Cesty.
- wrc.cz (2018). Western Riding Club. Retrieved: 23. 3. 2021. [wrc.cz https://www.wrc.cz](https://www.wrc.cz)
- Wüpper, E. (2004). *Koně* (ilustroval Ines VADERS-JOCH). Plzeň: Nava.
- Yin, R. (2009). *Case study research. Design and methods* (4th ed.). Los Angeles, California: Sage

11 Přílohy

Příloha 1

ANKETA K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI – KLIENTI

1. Kde jste se o hipoterapii dozvěděli?
 - a. Facebook
 - b. Rádio
 - c. Reklamní letáky
 - d. Od známých
 - e. Jiné

2. Jak dlouho hipoterapii navštěvujete?
 - a. Týden
 - b. Měsíc
 - c. 3 měsíce
 - d. 6 měsíců
 - e. 1 rok
 - f. 2 roky
 - g. 3 roky
 - h. 4 roky

3. Jaký je věk klienta?
 - a. Děti 3 měsíce – 1 rok
 - b. Děti 1 rok – 5 let
 - c. Děti 5 let – 10 let
 - d. Děti 10 let – 15 let
 - e. Děti 15 let – 18 let
 - f. Jiné

4. Jaká je cena hipoterapeutické jednotky?
 - a. 200 Kč
 - b. 300 Kč
 - c. 400 Kč
 - d. Jiné

5. Vidíte u svého dítěte výsledky?
 - a. Ano
 - b. Ne
 - c. Jiné

6. Jste spokojeni se službami hipocentra?
 - a. Ano
 - b. Ne
 - c. Jiné

ANKETA K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI – ZAMĚSTNANCI

1. Jaká je cena hipoterapie?
 - a. 200 Kč
 - b. 300 Kč
 - c. 400 Kč

2. Jak dlouho trvá jednotka hipoterapie?
 - a. 15 minut
 - b. 20 minut
 - c. 30 minut

3. Kolik koní je v areálu celkem?
 - a. 1
 - b. 2
 - c. 3
 - d. 4
 - e. 5
 - f. 6
 - g. Jiné

4. Kolik koní je využito na hipoterapii?
 - a. 1
 - b. 2
 - c. 3
 - d. 4
 - e. 5

5. Kolik klientů denně navštíví hipoterapii?
 - a. 1
 - b. 2
 - c. 3
 - d. 4
 - e. 5
 - f. 6
 - g. 7
 - h. 8
 - i. 9
 - j. 10
 - k. 15

6. Jak dlouho hipoterapii provozujete?
 - a. 1 rok
 - b. 2 roky
 - c. 3 roky
 - d. 5 let

7. Je součástí areálu nástupní rampa?
 - a. Ano
 - b. Ne

8. Je součástí areálu písková jízďárna?
 - a. Ano
 - b. Ne
 - c. Jiné

9. Jsou součástí areálu šatny?
 - a. Ano
 - b. Ne

10. Je součástí areálu WC?
 - a. Ano
 - b. Ne

11. Nabízí centrum služby mimo hipoterapii? (Vyjížděky, tábory,...)
 - a. Ano
 - b. Ne